

Broj:
Podgorica, 02.06.2025. godine

PROGRAM RADA I FINANSIJSKI PLAN
ZA 2025. GODINU

Centar za ekotoksikološka ispitivanja Podgorica d.o.o.

Bulevar Šarla De Gola 2, 81000 Podgorica, Crna Gora
Telefon: +382 20 658-090; 658-091; 658-108
Faks: +382 20 658-092, e-mail: info@ceti.co.me

SADRŽAJ

II	REALIZACIJA PROGRAMA RADA ZA JEDANAEST MJESECI 2024. GODINE	5
1.	Životna sredina	5
1.1.	Državni programi monitoringa kvaliteta životne sredine	5
1.2.	Poslovi kontrole kvaliteta životne sredine – privredni i drugi subjekti	7
2.	Bezbjednost hrane i predmeta opšte upotrebe	12
2.1.	Državni programi monitoringa	12
2.2.	Poslovi kontrole bezbjednosti hrane, hrane za životinje i materijala koji dolaze u kontakt sa hranom u spoljnotrgovinskom prometu i unutrašnjem prometu kroz službene kontrole	12
3.	Zaštita i zdravlje na radu	14
4.	Toksikologija	145
5.	Akreditacija	15
6.	Javne nabavke	15
7.	Ostale važne aktivnosti	16
8.	Projektne aktivnosti	167
III	FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ ZA JEDANAEST MJESECI 2024. GODINE	21
IV	PROGRAM RADA CETI ZA 2025. GODINU	31
1.	Životna sredina	32
1.1.	Državni programi monitoringa kvaliteta životne sredine	32
1.2.	Poslovi kontrole kvaliteta životne sredine – privredni i drugi subjekti	34
2.	Bezbjednost hrane i predmeta opšte upotrebe	34
2.1.	Državni programi monitoringa	34
2.2.	Poslovi kontrole bezbjednosti hrane, hrane za životinje i materijala koji dolaze u kontakt sa hranom u spoljnotrgovinskom prometu i unutrašnjem prometu kroz službene kontrole	33
3.	Dozimetrija	35
3.1.	Lični monitoring zaposlenih u zoni jonizujućih zračenja	35
3.2.	Kontrola rendgen aparata i radne sredine	35
4.	Zaštita i zdravlje na radu	36
5.	Toksikologija	36

6. Akreditacija	36
7. Projekti	36
8. Stručno usavršavanje	37
9. Kadrovska politika za 2025.	37
V FINANSIJSKI PLAN CETI ZA 2025. GODINU	38
Struktura planiranih prihoda	39
Struktura planiranih rashoda	39
Investiciona ulaganja	40
VI ZAKLJUČAK	45

I UVOD

Od svog osnivanja (»Sl. list RCG«, broj 40/96 kao Javna Ustanova) i nakon restrukturiranja iz 2012. godine (Vlada Crne Gore je 23. jula 2012. godine usvojila Odluku o osnivanju Društva sa ograničenom odgovornošću gdje je Država jedini vlasnik) "Centar za ekotoksikološka ispitivanja" – Podgorica (u daljem tekstu: CETI) ulaže značajne napore kako bi potvrdio ispravnost Odluke Vlade Crne Gore o osnivanju ovakve institucije i opravda ukazano povjerenje i uložena sredstva. Shodno osnivačkom aktu CETI se finansira iz sredstava ostvarenih pružanjem usluga iz djelatnosti Društva i drugih izvora u skladu sa zakonom. CETI nije nikada bio budžetski korisnik i prihode ostvaruje pružanjem usluga privrednim subjektima i državnim organima u tržišnoj utakmici i kroz projektne aktivnosti.

Misija CETI od osnivanja 1996. godine je da sprovede, na kompetentan i visoko profesionalni način sve aktivnosti za koje je angažovan od svojih klijenata, te na taj način održi status pouzdanog partnera institucijama u Crnoj Gori i šire, da bude respektabilna naučnoistraživačka ustanova kao i da bude respektabilan i/ili vodeći partner u tehničkim i naučnoistraživačkim projektima.

Akreditacija

Akreditacija laboratorije je nezavisno priznanje laboratorijske kompetencije od strane treće strane. Uspostavljanje i razvijanje kulture kvaliteta značajno poboljšava proizvode, usluge i rezultate ispitivanja koje laboratorija pruža svojim klijentima i kupcima. Kako je uslov obavljanja većine djelatnosti CETI dobijanje sertifikata o akreditaciji CETI se može pohvaliti kao preteča u Crnoj Gori, imajući u vidu da je prva akreditovana laboratorija u oblasti ispitivanja životne sredine i bezbjednosti hrane u Crnoj Gori. Od strane Akreditacionog tijela Crne Gore (ATCG-a) u 2024. godini CETI u junu mjesecu je uspješno prošao postupak reakreditacije, kao i naknadni nadzor u novembru mjesecu radi proširenja obima akreditacije. Realizacijom navedena dva nadzora u 2024. godini obim akreditacije CETI postao je bogatiji za 12 novih metoda.

Istraživanja

Izuzetno važan dio istraživačke djelatnosti jesu ispitivanja, ali koja imaju dodatnu vrijednost ukoliko se posmatraju sistematski, kritički i daju određena rješenja i inovacije. U tom smislu je CETI od osnivanja finansijski podržavao jačanje istraživačkih kapaciteta zaposlenih. CETI je od strane Ministarstva nauke 2013. godine licenciran za obavljanje naučnoistraživačke djelatnosti iz oblasti prirodno-matematičkih i tehničko-tehnoloških nauka i istu kontinuirano obnavlja. Iako ne postoji jedinstveni recept za idealan institut, CETI pokušava da implementira sljedeće koncepte kako bi poboljšao svoj uspjeh u ovoj oblasti:

- *Slušajte, iznutra i spolja*: CETI pokušava da intenzivira mehanizam povratnih informacija, kako internih tako i eksternih u cilju adekvatne evaluacije i optimizacije nauke koju razvija.
- Promovišite „*plug and play*“ istraživanje – omogućavajući istraživačima u CETI najsavremeniju opremu za istraživanje.

Svakako je potrebno raditi na izgrađivanju holističkog istraživačkog okruženja, kako od strane samih istraživača, tako i od institucije.

Projektne aktivnosti

Najznačajniji napredak u profesionalnim i tehničkim kapacitetima CETI-ja ostvaren je kroz aktivno učešće u projektnim aktivnostima, bilo da se radi o projektima tehničke saradnje ili naučnoistraživačkim inicijativama. Kroz ove projekte CETI je uspostavio i osnažio veze s donosiocima odluka i ključnim zainteresovanim stranama, što je značajno doprinijelo strateškom razvoju institucije. Primjenjujući svoje stručne resurse, CETI je kroz projekte tehničke saradnje, poput onih finansiranih od strane Međunarodne agencije za atomsku energiju (IAEA) i EU fondova, uspješno unaprijedio ključnu instrumentalnu opremu. Istovremeno, projekti su bili od velike važnosti za profesionalni razvoj zaposlenih, kroz dodatne obuke i usavršavanja. CETI je do sada opravdao poziciju ne samo respektabilnog, već i vodećeg partnera u brojnim projektima, čime je ojačao temelje svoje početne vizije o izgradnji ugledne i prepoznatljive institucije. Ova vizija je sada proširena ambicioznim ciljevima za budući razvoj. Jedan od značajnih uspjeha u 2023. godini bio je vođenje i realizacija velikog međunarodnog projekta „Skadarsko jezero bez zagađenja hemikalijama” (Skadar Lake withOut chemical pollution - SOLUTION), koji je realizovan u saradnji s Univerzitetom u Tirani i NVO GCA iz Skadra. Projekat, finansirani iz IPA fondova za period 2014–2020, dao je značajan doprinos zaštiti Skadarskog jezera od zagađenja hemikalijama. CETI je nastavio s aktivnostima i u 2024. godini aplicirao s tri nova projekta tehničke saradnje finansirana iz EU fondova. Očekuje se pozitivan ishod za neku od prijavljenih aplikacija, što bi dodatno ojačalo kapacitete i proširilo domete CETI-ja u oblasti naučnih i tehničkih aktivnosti.

II REALIZACIJA PROGRAMA RADA ZA JEDANAEST MJESECI 2024. GODINE

Planirani zadaci za 2024. godinu realizovali su se uspješno i u skladu sa Programom rada. Godišnji monitoring programi (oni koji su bili raspisani) su za potrebe Agencije za zaštitu životne sredine i Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, kao i sve analize po zahtjevu korisnika usluga poput privrede, realizovani uspješno i na vrijeme.

Kvalitetno i blagovremeno su realizovani poslovi koji se rade po zahtjevu inspekcije Uprave za bezbjednost hrane, zdravstveno-sanitarne inspekcije, ekološke inspekcije i drugih državnih organa i institucija i na kvalitetan i efikasan način ispunjeni svi zahtjevi za davanje usluga od strane privrede i građana.

Sve projektne aktivnosti CETI su realizovane uspješno i na vrijeme.

1. Životna sredina

1.1. Državni programi monitoringa kvaliteta životne sredine

Aktivnosti praćenja kvaliteta životne sredine koje realizuje CETI odnose se na:

- programe monitoringa koje sprovodi Agencija za životnu sredinu (stav 1 član 56 Zakona o životnoj sredini („Službeni list Crne Gore“, br. 52/16),
- programe koje organizuje Glavni grad Podgorica,

- aktivnosti praćenja kvaliteta životne sredine po zahtjevu privrednih subjekata.

1.1.1. Programi monitoringa kvaliteta životne sredine koje sprovodi Agencija za zaštitu životne sredine – državni

Za sprovođenje programa monitoringa životne sredine nadležna je Agencija za zaštitu životne sredine (Agencija). Državne *Programa monitoringa za 2024. godinu* koje realizuje CETI koje dobija kroz postupke javnih nabavki i za čiju realizaciju su potpisani ugovori između Agencije i CETI su:

1. *Program praćenja kvaliteta vazduha (Ugovor sa Agencijom za zaštitu životne sredine potpisan 16.01.2024. godine)*
2. *Program ispitivanja sadržaja radionuklida u životnoj sredini (Ugovor potpisan 26.12.2023. godine)*
3. *Program monitoringa buke u životnoj sredini (Ugovor sklopljen 12.09.2023. godine)*
4. *Program monitoringa opasnih i štetnih materija u zemljištu (Ugovor sklopljen 17.11.2023. godine)*
5. *Program monitoringa morskog ekosistema (Ugovor potpisan 26.12.2023. godine)*

CETI realizuje *Program praćenja kvaliteta vazduha*. Prema članu 7 stav 2 Zakona o zaštiti vazduha ("Službeni list Crne Gore", br. 025/10, 040/11, 043/15, 73/19, 84/24), propisano je da D.O.O. „Centar za ekotoksikološka ispitivanja“ - Podgorica vrši sprovođenje godišnjeg programa praćenja kvaliteta vazduha na mjernim mjestima u državnoj mreži uspostavljenoj za praćenje kvaliteta vazduha, osim na mjernim mjestima za praćenje prekograničnog zagađenja vazduha i alergenog polena. Ugovor za realizaciju *Programa monitoringa kvaliteta vazduha* za tekuću godinu Agencija i CETI uobičajeno potpisuju početkom svake godine, tako da je i u januaru 2024. potpisan ugovor sa Agencijom za realizaciju navedenog monitoring programa.

Kao što se iz navedenog može vidjeti, izuzimajući Program praćenja kvaliteta vazduha koji je potpisan u januaru 2024 godine, svi ostali monitoring programi su zapravo potpisani u 2023. godini i njihova realizacija je završena. Iako smo očekivali da će Agencija za zaštitu životne sredine raspisati nove tendere za realizaciju programa monitoringa životne sredine i u drugom dijelu 2024. godine, kako bi se nastavio, bezmalo, trodecenijski kontinuitet u pogledu monitoringa životne sredine Crne Gore (monitoring radioaktivnosti, morskog ekosistema, buke i zemljišta), do toga nije došlo. Naime, usljed kašnjenja donošenja Zakona o budžetu Crne Gore za 2025. godinu, kasni se i sa donošenjem Programa monitoringa životne sredine za 2025. godinu. Osim toga, ne može se govoriti o monitoringu ako ima prekida, koji se dešavaju već drugi put u posljednje tri godine, jer je monitoring kontinuirano praćenje stanja životne sredine.

1.1.2. Programi monitoringa kvaliteta životne sredine – lokalni

Programi monitoringa kvaliteta životne sredine koji se odnose na lokalne samouprave realizuju se samo u Podgorici. CETI je potpisao ugovor sa Glavnim gradom Podgorica o Monitoringu životne sredine (CETI broj ugovora 00-2507 od 20.11.2023. godine/Glavni grad Podgorica 01-018/23-5999/4 od 11.12.2023.) koji obuhvata praćenje kvaliteta ambijetalnog vazduha i mjerenje nivoa buke.

Sve ugovorene aktivnosti za realizaciju monitoringa ambijentalnog vazduha i buke su i ove godine realizovane kvalitetno i na vrijeme i izvještaji su predati početkom decembra 2024. godine.

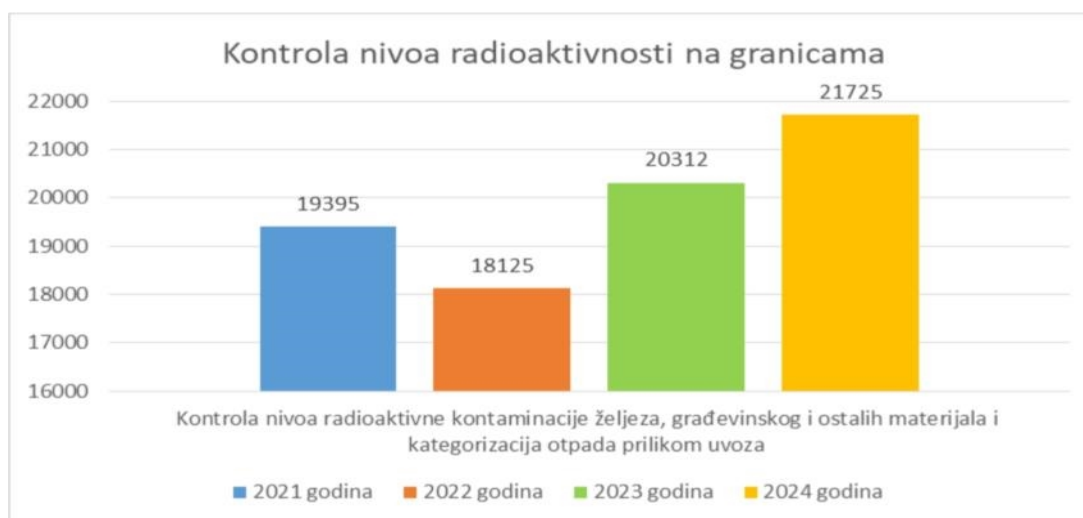
1.2 Poslovi kontrole kvaliteta životne sredine – privredni i drugi subjekti

- Kontrola nivoa radioaktivne kontaminacije željeza, građevinskog i ostalih materijala i kategorizacija otpada prilikom uvoza.

Za 11 mjeseci 2024. godine urađeno je 21725 kontrola nivoa radioaktivne kontaminacije što je za 7% kontrola više nego u prethodnoj godini za isti period.

Tabela 1. Pregled broja kontrola u 2021, 2022, 2023 i 2024. (11 mjeseci)

Aktivnost	2021	2022	2023	2024
Kontrola nivoa radioaktivne kontaminacije željeza, građevinskog i ostalih materijala i kategorizacija otpada prilikom uvoza	19395	18125	20312	21725

Slika 1. Grafički prikaz broja kontrola u 2021, 2022, 2023 i 2024. godini (11 mjeseci)

- Analize vode, zemljišta i sedimenta

Do kraja novembra 2024. godine uspješno su realizovane analize 39 uzoraka vode za piće što je za 5% veći broj uzoraka u odnosu na 37 uzoraka u 2023. godini. Pored voda za piće vršene su analize i drugih uzoraka voda (površinskih, podzemnih, morskih, bazenskih i otpadnih), a ukupno za 11 mjeseci tekuće godine urađeno je 933 uzoraka vode, što je za 6,7% manje u odnosu na isti period prethodne godine. U istom periodu analizirano je 179 uzoraka zemljišta i sedimenta (26% manji broj uzoraka u odnosu na 2023 godinu).

- Kategorizacija otpada proizvođača otpada u Crnoj Gori, kao osnov za formiranje planova za upravljanje otpadom

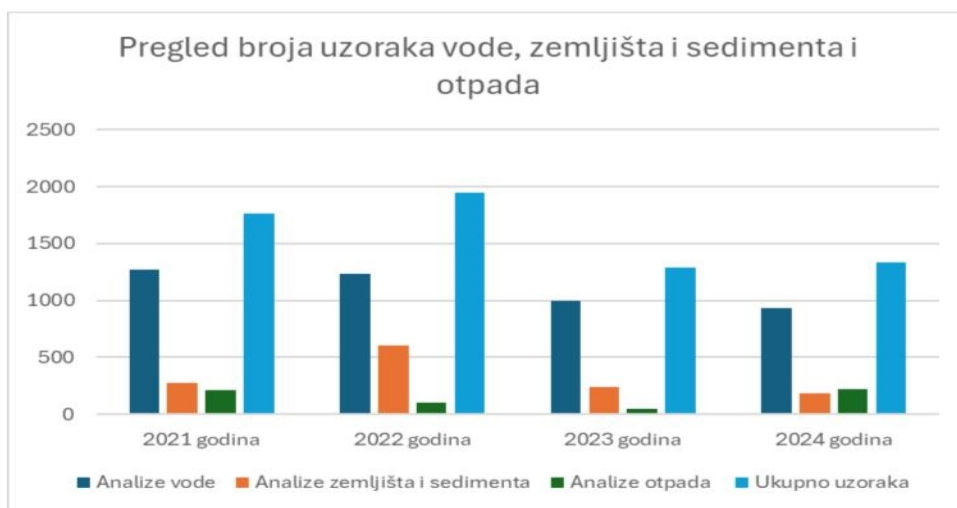
Do kraja novembra 2024. godine izvršene su analize i kategorizacija 219 uzorka otpada što je 4,8 puta više nego u prethodnoj godini za isti period.

U tabeli 2 dat je uporedni pregled broja uzoraka voda, zemljišta i otpada analiziranih u prvih 11 mjeseci 2021, 2022, 2023 i 2024. godine.

Tabela 2. Pregled broja uzoraka vode, zemljišta i sedimenta, otpada za prvih 11 mjeseci od 2021-2024

Aktivnost	2021	2022	2023	2024
Analize vode	1273	1234	1000	933
Analize zemljišta i sedimenta	276	605	242	179
Analize otpada	211	102	46	219
Ukupno uzoraka	1760	1941	1288	1331

Na slici 2 dat je grafički prikaz analiza voda, zemljišta, sedimenta i otpad

Slika 2. Grafički prikaz broja analiziranih uzoraka voda, zemljišta i sedimenta, kao i otpada u prvih 11 mjeseci 2021, 2022, 2023 i 2024. godini

- Poslovi iz oblasti emisijskih i imisijskih mjerenja realizovani za privredne subjekte u periodu januar-novembar 2024. god.

U periodu januar-novembar 2024. godine realizovana su mjerenja za 38 privrednih subjekta, potencijalna zagađivača životne sredine i jednu lokalnu upravu (Glavni grad Podgorica). Obim mjerenja sa mobilnim stanicama je na maksimalnom angažmanu opreme, tačnije 134 sedmice, što je u nivou maksimalnog broja sedmica angažmana mobilnih stanica u periodu 2021-2024. Mjerenja kvaliteta vazduha sa mobilnim stanicama su realizovana za 18

privrednih subjekata i lokalne uprave Glavnog grada Podgorice, kao i jednu sedmicu mjerenja za Opštinu Tivat.

Mjerenja suspendovanih čestica (PM₁₀), u cilju procjene uticaja tehnoloških postupaka 18 kompanija na cijeloj teritoriji Crne Gore su realizovana u trajanju od 163 sedmice. Ovo je nešto manji broj mjerenja u odnosu na rekordnih 200 sedmica realizovanih mjerenja tokom 11 mjeseci 2023. godine. Svakako značajno povećanje u odnosu na posmatrane periode od jedanaest mjeseci 2021. godine (96 sedmica) i 2022. godine (131 sedmica).

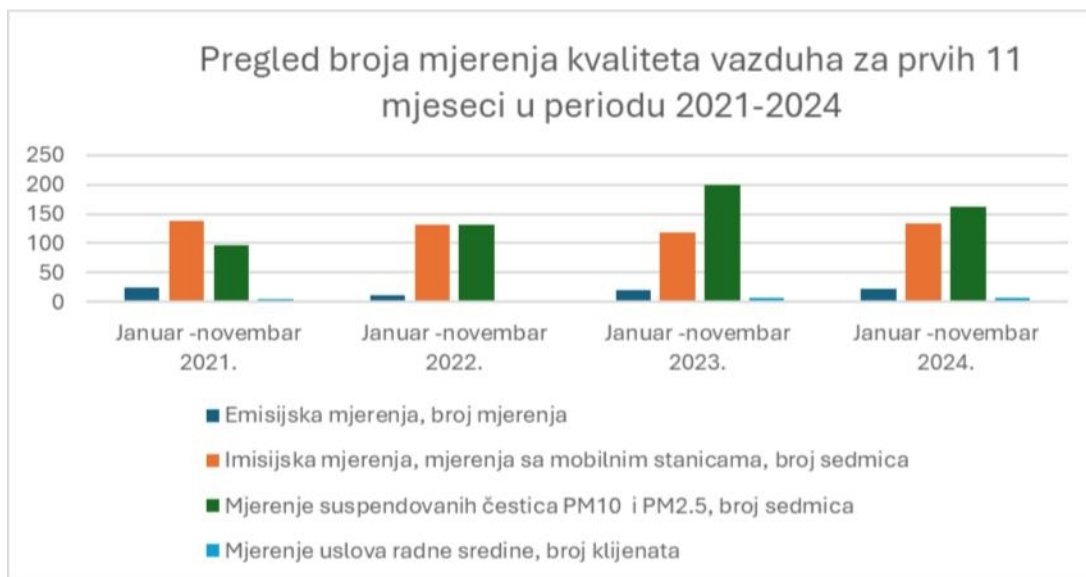
Mjerenja otpadnih gasova na ventilacionim izvodima, ispustima u atmosferu termoenergetskih, proizvodnih pogona, postrojenja tokom jedanaest mjeseci 2024. godine realizovana su za 18 kompanija (23 mjerenja). Ovaj broj je veći u nivou mjerenja realizovanih u odnosu na iste periode 2021 - 2023. godine.

- Mjerenja uslova radne sredine

U periodu januar-novembar 2024. godine su realizovana mjerenja uslova radne sredine za sedam privrednih subjekta. Važno je naglasiti da su u ovom periodu realizovana obimna mjerenja ispitivanja uslova radne sredine za TE „Pljevlja“

U tabeli 3 dat je uporedni pregled realizovanih poslova tokom 11 mjeseci 2021-2024. godine. Tabela 3. Uporedni pregled realizovanih poslova za jedanaest mjeseci 2021, 2022, 2023 i 2024. godine

Aktivnost	Januar - novembar 2021.	Januar - novembar 2022.	Januar - novembar 2023.	Januar - novembar 2024.
Emisijska mjerenja, broj klijenata/ broj mjerenja	Klijenata 15 Broj mjerenja 25	Klijenata 9 Broj mjerenja 11	Klijenata 15 Broj mjerenja 20	18 Klijenata Broj mjerenja 23
Imisijska mjerenja, mjerenja sa mobilnim stanicama	21 klijent 137 sedmica	21 klijent 131 sedmica	21 klijent 119 sedmica	20 klijenata 134 sedmice
Mjerenje suspendovanih čestica PM ₁₀ i PM _{2.5}	12 klijenata 96 sedmica	16 klijenata 131 sedmica	20 klijenata 200 sedmice	18 klijenata 163 sedmice
Mjerenje uslova radne sredine, broj klijenata	5 klijenata	2 klijenta	7 klijenata	7 klijenata

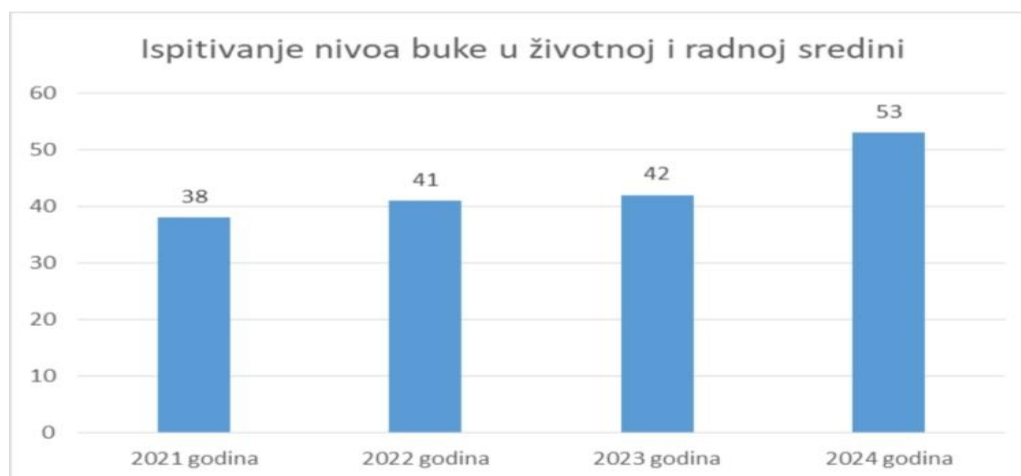
Slika 3. Grafički prikaz realizacije poslova iz oblasti mjerenja kvaliteta vazduha za prvih 11 mjeseci 2021-2024

- Mjerenja buke u životnoj sredini

CETI je za 11 mjeseci realizovao 53 zahtjeva za mjerenja nivoa buke u životnoj i radnoj sredini što je za 26% više od prethodne godine.

Tabela 4. Mjerenja nivoa buke u 2021, 2022, 2023 i 2024. (11 mjeseci)

Aktivnost	2021	2022	2023	2024
Mjerenja nivoa buke u životnoj i radnoj sredini	38	41	42	53

Slika 4. Grafički prikaz realizacije poslova iz oblasti mjerenja nivoa buke za 11 mjeseci (2021-2024)

Skladište radioaktivnog otpada (RAO)

Tadašnje Ministarstvo zaštite životne sredine i uređenja prostora je uz podršku Međunarodne agencije za atomsku energiju iz Beča (MAAE) (Projekat MNE3002 "Jačanje upravljanja radioaktivnim otpadom") izgradilo u periodu 2005. i 2006. godine objekat za privremeno skladištenje radioaktivnog otpada-skladište. Vlada Crne Gore je vlasnik skladišta radioaktivnog otpada, kojim, shodno izdatoj dozvoli za upravljanje skladištem radioaktivnog otpada od strane Agencije za zaštitu životne sredine od 13.06.2012. godine, upravlja D.O.O. „Centar za ekotoksikološka ispitivanja“ – Podgorica. U skladu sa članom 38 Zakona o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti ("Sl. list Crne Gore", br. 56/09, 58/09, 40/11, 55/16, 84/24), radioaktivni otpad, do uspostavljanja uslova za njegovo odlaganje, skladištiće se kod pravnog lica koje ima dozvolu za upravljanje skladištem radioaktivnog otpada. Članom 37 Zakona o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti ("Sl. list Crne Gore", br. 56/09, 58/09, 40/11, 55/16, 84/24), utvrđeno je da se troškovi skladištenja izvora jonizujućeg zračenja i radioaktivnog otpada bez vlasnika (orfan) obezbjeđuju iz budžeta Crne Gore, dok je članom 38 definisano da se troškovi održavanja skladišta obezbjeđuju, takođe, iz budžeta Crne Gore. Vlada Crne Gore i D.O.O. „Centar za ekotoksikološka ispitivanja“ - Podgorica su 11.10.2012. godine zaključili Ugovor o korišćenju privremenog skladišta radioaktivnog otpada broj 01-2114/6 o davanju na korišćenje privremenog skladišta radioaktivnog otpada na period od 5 godina. Aneksom br. 2 navedenog Ugovora br. 04-9846/2 od 14.12.2022. godine ovaj rok je produžen za 5 godina tj. do kraja 2027. godine. CETI je odgovoran za održavanje i upravljanje skladištem koje je predmet kontinuirane kontrole, kako od strane inspekcije zadužene za jonizujuća zračenja, tako i od strane inspekcije Međunarodne agencije za atomsku energiju (MAAE), i u kontinuitetu mora dokazivati da adekvatno održava kvalitet objekta, kao i način održavanja bezbjednosti istog.

Dozimetrija

- Lični monitoring zaposlenih u zoni jonizujućih zračenja

CETI je jedina institucija u Crnoj Gori koja može realizovati poslove koji se odnose na lični monitoring lica zaposlenih u zoni jonizujućeg zračenja. CETI kontroliše oko 650 korisnika koji rade sa rendgen aparatima ili u zoni jonizujućih zračenja. Najveći korisnik usluga je Klinički centar Crne Gore. Kontrole zaposlenih se vrši u kontinuitetu i u skladu sa kategorijom kojoj izloženi pripadaju. Isti broj kontrola je tokom sve tri prethodne godine.

- Kontrola rendgen aparata i radne sredine

Za prvih jedanaest mjeseci 2024. godine izvršeno je ukupno 97 kontrola rendgen aparata (1 % više nego u 2023. god.) i 26 projekata mjera zaštite od zračenja (30 % više nego u 2023. god.). Takođe, izdato je 52 mišljenja o ispunjenosti uslova za promet radioaktivnih izvora i uređaja koji proizvode jonizujuće zračenje (23,5% manje nego u 2023. god.).

Pored ovih aktivnosti urađena su mjerenja radioaktivne kontaminacije za izvoz 157 istrošenih radioaktivnih izvora (koji su se koristili u medicini), uklonila i uskladištila 24 radioaktivna detektora dima. Takođe realizuje se reparacija i postavljanje sonde za on line mjerenje radioaktivnosti u vodi Skadarskog jezera (saradnja sa institutom IRE iz Belgije), kao i dodatne aktivnosti koje će da poboljšaju kvalitet monitoringa radioaktivnosti u Crnoj Gori.

Tabela 5. Uporedni prikaz ispitivanja za 11 mjeseci u 2021, 2022, 2023 i 2024. godini

Aktivnost	2021	2022	2023	2024
Kontrola Rendgena	136	104	96	97
Projekti mjera zaštite od zračenja	13	27	20	26
Mišljenja o ispunjenosti uslova za promet radioaktivnih izvora	38	42	68	52

Slika 5. Grafički prikaz realizovanih kontrola rentgen aparata za 11 mjeseci u 2021, 2022, 2023 i 2024.

2. Bezbjednost hrane i predmeta opšte upotrebe

2.1. Državni programi monitoringa

U skladu sa ovlašćenjima dobijenim od Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, CETI (samostalno ili u podjeli sa Institutom za javno zdravlje) realizuje monitoring programe iz oblasti bezbjednosti hrane. U julu mjesecu 2024. godine ugovoreni su monitoring programi ukupne vrijednosti 198.500,00 EUR bez PDV. Usled povremenih zastoja u donošenju uzoraka od strane Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove do kraja novembra 2024. godine realizovano je oko 65 % od ukupno ugovorenog posla.

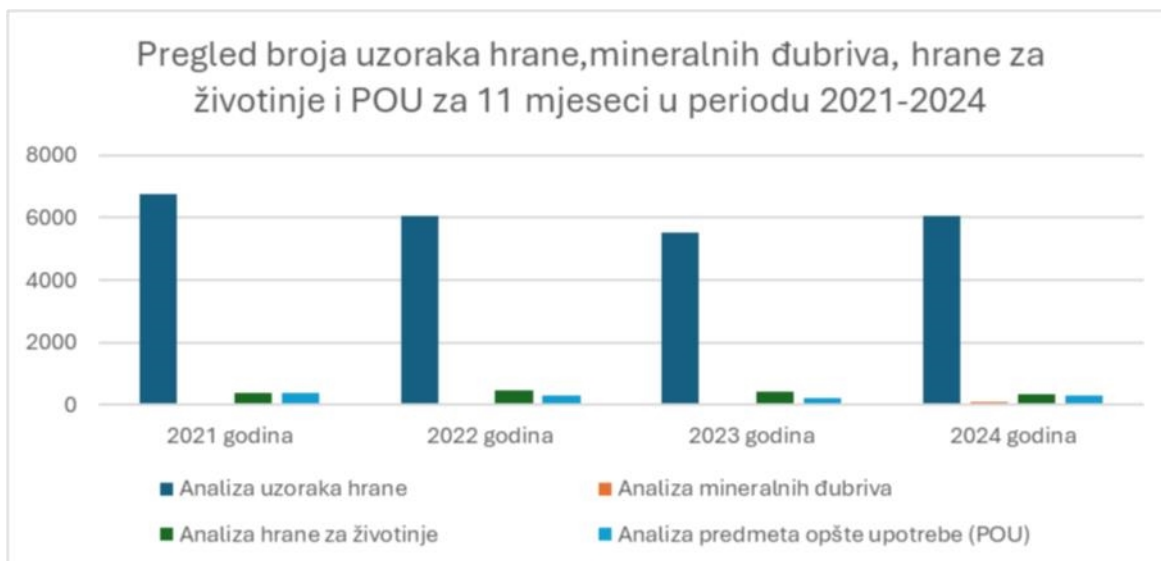
2.2. Poslovi kontrole bezbjednosti hrane, hrane za životinje i materijala koji dolaze u kontakt sa hranom u spoljnotrgovinskom prometu i unutrašnjem prometu kroz službene kontrole

Za 11 mjeseci 2024. godine je od strane Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove i Uprave za inspekcijske poslove dostavljeno 6053 uzoraka hrane (9% više u odnosu na 2023.). Za 11 meseci u 2024. analizirano je 418 uzorka hrane animalnog porijekla, što je čak 2,3 puta više u odnosu 184 uzorka analiziranih u 2023. godini. U 2024. analizirano je i 78 uzoraka mineralnih đubriva (24% više u odnosu na 2023 god.), 355 uzorka hrane za životinje (17% manje od 2023.), 302 uzoraka predmeta opšte upotrebe (27% više od 2023.). Na osnovu navedenog može se zaključiti da je u odnosu na isti period 2023. godine, u 2024. godini povećan broj svih naprijed navedenih uzoraka, osim broja uzoraka hrane za životinje. U posmatranom periodu nije bilo uzoraka hrane za životinje i uzoraka mlijeka analiziranih na sadržaj alfatoksina M1 neusaglašenih sa propisima na snazi. Ovo može biti potencijalni razlog izostanka pojačanih kontrola, što je uslovalo stagnaciju broja analiziranih uzoraka hrane za životinje.

Tabelarni i grafički prikaz za 2021, 2022, 2023 i 2024, godinu dat je u tabeli 6 i na slici 6.

Tabela 6. Pregled broja uzoraka hrane, mineralnih đubriva, hrane za životinje i POU za prvih 11 mjeseci u 2021, 2022, 2023 i u 2024. godini

Aktivnost	2021	2022	2023	2024
Analiza uzoraka hrane	6778	6059	5507	6053
Analiza mineralnih đubriva	51	66	59	78
Analiza hrane za životinje	395	451	428	355
Analiza predmeta opšte upotrebe (POU)	382	295	219	302

Slika 6. Grafički prikaz broja uzoraka hrane, mineralnih đubriva, hrane za životinje i POU za 11 mjeseci u 2021, 2022, 2023 i 2024. godini

3. Zaštita i zdravlje na radu

Za 11 mjeseci 2024. godine Služba za zaštitu i zdravlje na radu, obezbjeđenje i održavanje, sprovodilo je sljedeće aktivnosti u skladu sa zahtjevima i potrebama:

U dijelu zaštite i zdravlja na radu zaposlenih:

- Izvršeno je osposobljavanje za bezbjedan rad zaposlenih (izrada priručnika, testiranje, ocjenjivanje i izdavanje uvjerenja);
- Izvršeno je osposobljavanje potrebnog broja zaposlenih za:
  - pružanje prve pomoći;
  - preventivno djelovanje zaštite od požara.
- Obavljeni su prethodni i periodični ljekarski pregledi zaposlenih u CETI koji rade na radnim mjestima sa posebnim uslovima za rad;
- Izvršena je nabavka sredstava i opreme lične zaštite na radu za ovu godinu.

U dijelu obezbjeđenja lica i imovine u CETI:

- Zaštitari lica i imovine redovno obavljaju svoje aktivnosti;
- Obavlja se redovna procedura evidencije prisustva zaposlenih u CETI vođenjem evidencionih listova;
- Zaključen je ugovor sa firmom „Smart&Safe“ za godišnje održavanje sistema dojave požara, video nadzora i sistema interfona;
U skladu sa tim izvršena je popravka linija za dvije kamere koje su sada u funkciji.

U dijelu održavanja objekta i opreme u CETI:

- Obavljena je zamjena kontrolne table za agregat;
- Izvršeni su molersko-farbarski radovi radnih i komunikacionih prostora u ukupnoj kvadraturi od oko 800 m².

Izvršena je adaptacija laboratorijskih prostora:

- Dvije prostorije za prijem uzoraka u prizemlju (prostorije O 03 i O 01);
- Prostorija za hemijsku analitiku u prizemlju (prostorija O 02);
- Prostorija u prizemlju (prostorija O 13), premještanje i opremanje laboratorije za pripremu uzoraka životne sredine – voda;
- Prostorija na prvom spratu (prostorija I 04), u kojoj je instaliran novi LC-MS/MS;
- Prostorija na prvom spratu (prostorija I 03), izvršeno premještanje HPLC laboratorije;
- Prostorija u prizemlju (P07) izvršena ugradnja kliznih vrata i ventilacionog sistema;
- Nabavljena su i instalirana 3 UPS uređaj od 10 KVA u prizemlju za potrebe Jedinice za gasnu hromatografiju (prostorija O 04);
- Izvršena je nabavka i montaža generatora azota u gasnoj stanici CETI;
- Izvršeno je ispitivanje električnih i gromobranskih instalacija koje se vrši svake treće godine;
- Izvršena je nabavka kancelarijskog namještaja i stolica;
- Obavljena su i redovna održavanja svih sistema u CETI;

- Izvršena je adaptacija dijela krova na gasnoj stanici ugradnjom termoizolacije i gipsanog plafona;
- Izvršena je nabavka i ugradnja ventilacione nape sa cjevovodom i krovnim ventilatorom (prostorija O 13)

4. Toksikologija

Tokom 2024. godine obrađeno je sedam uzoraka biološkog materijala na analizu toksikanata. Ipak, zbog složenosti nabavke određenih hemikalija, uključujući specifične opijate i analgetike, kao i povećanog opterećenja instrumenata usljed proširenja akreditacije, privremeno je došlo do pauze u realizaciji analiza ovog tipa. Nakon dopisa Tužilaštva, u kojem je naglašeno da ne postoji mogućnost slanja ovih uzoraka izvan Crne Gore, CETI je započeo aktivnosti na nabavci potrebnih hemikalija. Time su stvoreni preduslovi za nastavak analiza biološkog materijala u skladu sa zahtjevima. CETI posjeduje značajne kapacitete za realizaciju širokog spektra analiza, zbog čega je planirano pokretanje postupka validacije i akreditacije analiza hemijskih elemenata u krvi i urinu u najskorijem periodu. Ovaj korak dodatno će unaprijediti usluge institucije i osnažiti njenu ulogu u nacionalnom sistemu analitika i toksikologije.

5. Akreditacija

Shvatajući međunarodno prihvaćen okvir za povećanje kvaliteta ispitivanja, ali i smanjenje učestalosti laboratorijskih grešaka kao ključni princip razvoja ispitne laboratorije, CETI je prvi put ispunio zahtjeve standarda ISO/IEC 17025 (Opšti zahtjevi za kompetentnost laboratorija za ispitivanje i laboratorija za etaloniranje) 2004. godine kada je nezavisno priznanje kompetencija potvrđeno od strane Jugoslovenskog Akreditacionog tijela (JUAT). Osnivanjem Akreditacionog tijela Crne Gore (ATCG), svoju kompetentnost je potvrdio 2008. godine. Od dobijanja prvog sertifikata o akreditaciji CETI kontinuirano proširuje obim akreditovanih metoda dokazujući svojim korisnicima (nezavisno da li je riječ o uslugama za državne institucije ili druga pravna ili fizička lica) da se rezultatima koje proizvodi CETI može vjerovati.

Nadzorna posjeta Akreditacionog tijela Crne Gore je realizovana u junu 2024. godine pri čemu su identifikovane 3 manje neusaglašenosti što je za 8 manje nego 2023. godine i pri čemu su iste uspješno otklonjene. Pri nadzoru uspješno je proširen obim za 4 metode iz oblasti ispitivanja pesticida u hrani i veterinarskih lijekova u hrani životinjskog porijekla.

Rezultati postignuti ovom nadzornom posjetom, koja je je od velikog značaja jer je bila u cilju obnavljanja akreditacije, su veoma zadovoljavajući i pokazuju da CETI kontinuirano radi na razvoju i jačanju kompetencija u oblastima za koje je ovlašten. Sertifikat o obnovljenoj akreditaciji je dobijen 04.09.2024. i važi do 03.09.2028. godine.

Pored navedenog u novembru mjesecu je bio nadzor u cilju proširenja obima akreditacije. Za navedenu posjetu ATCG je izabrao CETI kao firmu u čiji rad ima povjerenja da u toku ove vanredne posjete bude i njihova akreditacija od strane evropskog Akreditacionog tijela.

Navedeno proširenje je uspješno obavljeno, bez neusaglašenosti. Pri ovom nadzoru uspješno je dobijeno proširenje obima za 8 metoda, i to metoda ispitivanja pesticida u hrani, veterinarskih lijekova, akrilamida i metala, a u oblasti zaštite životne sredine dobijeno je proširenje obima akreditacije za metode ispitivanja PFAS jedinjenja u površinskoj i otpadnoj vodi, zemljištu i sedimentu.

6. Javne nabavke

U periodu od 01.01. do 30.11.2024. ukupna vrijednost sprovedenih javnih nabavki je iznosila 1.116.881,50 eura, sa uračunatim PDV-om. Sprovedeno je 97 postupka jednostavnih nabavki ukupne vrijednosti 560.547,79 eura i 5 otvorenih postupka vrijednosti 556.333,80 eura.

7. Ostale važne aktivnosti

U januaru 2024. godine, prethodni Odbor direktora nije održao nijednu sjednicu OD, ali je imao dva pisana izjašnjenja.

Novi Odbor direktora (u daljem tekstu: OD), u sastavu: Zdravko Kovačević, Mirko Vlahović i mr Marija Vojinović, imenovan je od strane Vlade Crne Gore 22.02.2024. godine. Od imenovanja novog OD su održane 6 sjednica: konstitutivna na kojoj je donešena Odluka o izboru predsjednika OD i pet redovnih, na kojima su donešene sljedeće odluke: Odluka o izboru izvršnog direktora, Odluka o razrješenju v.d. izvršnog direktora, Odluka o usvajanju Izvještaja Centralne popisne komisije o redovnom, godišnjem i potpunom popisu imovine i obaveza na dan 31.12.2023. godine, Odluka o usvajanju Izvještaja o poslovanju CETI za 2023. godinu, Odluka o usvajanju Finansijskih iskaza CETI za 2023. godinu, Predlog Odluke o utvrđivanju i raspodjeli dobiti, Odluka o usvajanju Izvještaja o poslovanju CETI za prva tri mjeseca 2024. godine, Odluka o usvajanju Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, Odluka o usvajanju Izvještaja o poslovanju CETI za prvih šest mjeseci 2024. godine, Odluku o usvajanju Pravilnika o poslovnoj tajni CETI, Predlog Odluke o povećanju osnovnog kapitala, Odluka o oročavanju depozita. Odluka o usvajanju Izvještaja o poslovanju CETI za prvih devet mjeseci 2024. godine, Odluku o usvajanju Pravilnika o poslovnom ponašanju CETI. Potpisan je Aneks Kolektivnog ugovora CETI, kao i urađen i potpisan prečišćeni tekst Kolektivnog ugovora CETI.

Pored navedenih sjednica, šest puta su odluke donesene pisanim izjašnjenjem OD.

8. Projektna aktivnosti

CETI je u 2024. godini uložio značajne napore u cilju pronalaženja projektnih partnera i predlaganja tema te apliciranja na sve dostupne projektne pozive. U tom smislu su podnešene tri aplikacije:

1. Adriatic Environmental Monitoring and Data Sharing (AEMDS) - Interreg Italy Albania Montenegro
2. Advanced Data Driven Solutions for Mediterranean Protected Areas Management-MedEcoPulse - Interreg EURO-MED programme
3. Tourism, cultuRE And Science withoUt boRdErs (TREASURE)- Cross-Border Cooperation Programme Montenegro – Kosovo 2021-2027 under the Instrument for Pre-accession Assistance (IPA III)

Projektnom aplikacijom pod naslovom „Tourism, cultuRE And Science withoUt boRdErs (TREASURE)”, CETI nastoji pružiti svoj doprinos podsticanju održivog turizma u prekograničnom regionu. Ova inicijativa predstavlja korak dalje od uobičajenog istraživačkog rada, prelazeći u domen promocije istraživanja s ciljem unapređenja turizma. Pisanje ovakvih aplikacija donosi specifične izazove za CETI, ali s optimizmom gledamo na mogućnost uspješnog ishoda. CETI je u finalnoj fazi pregovaranja te potpisivanja novog ugovora sa

UNEP/MAP a u cilju procjene zagađenja sedimenta u Luci Bar. CETI blagovremeno izvršava sve svoje obaveze u projektima koji su u fazi realizacije.

U tabeli 6 dat je pregled projektnih aktivnosti kao i status realizacije.

Tabela 6. Pregled projektnih aktivnosti CETI u 2024. godini.

Naziv projekta	Nosilac projekta/partner	Cilj projekta/uloga CETI	Poziv	Status realizacije	Vrijednost (EUR)/udio CETI
BEST Waste Management Cooperation – Better Environmental Sustainability Through Waste Management Cooperation, broj 48-00-00163/2021-28-5, akronim BEST Waste Management Cooperation	NAIED – glavni partner; opština Mojkovac, JKP Novi Pazar, CETI- partneri	Upravljanje otpadom u sjevernoj regiji- usklađivanje i primjer dobrih praksi	IPA Cross-border Cooperation Programme Serbia – Montenegro 2014-2020	Uspješno realizovana radionica u Mojkovcu namijenjena opštinskim organima. U Kolašinu je uspješno završena radionica posvećena jačanju kapaciteta NVO sektora. U Mojkovcu gdje je dostavljena presa i gdje se započelo sa selektivnim odlaganjem otpada u određenom broju domaćinstava upriličena je prezentacija realizovanih aktivnosti.	Ukupan iznos projekta je 374,826.35 dok je CETI Budžet 54121.67
TETHYS-Coordinated Danube Action for the titanic endeavor of tackling hazardous substances	TU Wien	Održivo, integralno, transnacionalno upravljanje vodama u DRB kroz osigurani kvalitet i kvantitet voda	Danube Interreg	Sve aktivnosti se realizuju na vrijeme. Održan početni sastanak u Beču gdje su	Ukupan iznos projekta je 2.937.434,68 euradok je CETI Budžet 220.710,00

Naziv projekta	Nosilac projekta/partner	Cilj projekta/uloga CETI	Poziv	Status realizacije	Vrijednost (EUR)/udio CETI
water pollution under changing pressures, challenges and targets		i sedimenta		dogovorene dalje aktivnosti, kao i radionica u Ljubljani posvećena realizaciji monitoringa. CETI će organizovati sastanak u maju, i ujedno je lider jedne od ključnih aktivnosti i realizacija iste je započela. Izvršena je nabavka hemikalija i opreme. Uzorkovanje i analize se realizuju na vrijeme.	
Initiating bottom-up management solutions to reduce plastic waste in the Danube Basin (AQUATIC PLASTIC)	Plastic Society Cup	Uzorkovanje i analiza mikroplastike u DRB		Održan početni sastanak i sastanak na kome su dogovorene dalje aktivnosti počev od nabavke do uzorkovanja kao i sastanak posvećen izvještavanju i vidljivosti projekta. Mlade kolege iz	Ukupan iznos projekta je 2.166.493,50 eura dok je CETI Budžet 88.999,70 eura

Naziv projekta	Nosilac projekta/partner	Cilj projekta/uloga CETI	Poziv	Status realizacije	Vrijednost (EUR)/udio CETI
				CETI dali značajan doprinos aktivnosti koja se odnosi na promociju projekta. Oprema je u fazi dostavljanja.	
Small Scale Funding Agreement (SSFA) to prepare an assessment on the contamination of the harbor beds with PCBs and mercury, and its risks assessment at Tivat Bay and Risan Harbour in Montenegro	CETI	Detaljno istraživanje opterećenja luka u Bokotorskom zalivu sa POPs i živom	UNEP/MAP-GEF	Sve aktivnosti uzorkovanja, analize i izvještavanja završena na vrijeme i uspješno	120.000.,00 USD
"Review and Update of the National Implementation Plan under the Stockholm Convention on Persistent Organic Pollutants, through project	CETI zajedno sa Ministarstvom ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera	Ažuriranje NIP za Stokholmsku konvenciju	GEF ID 10875 entitled "Global Development, Review and Update of National Implementation Plans (NIPs) under the Stockholm Convention (SC) on Persistent Organic Pollutants (POPs)".	Potpisan ugovor / realizacija u toku. Prihvaćen izvještaj za pesticide. Uspješno odražana radionica i sastanak u Podgorici. Realizovana dva treninga u Brnu (Češka) gdje su kolege	Maximum total amount of 300.750 USD

Naziv projekta	Nosilac projekta/partner	Cilj projekta/uloga CETI	Poziv	Status realizacije	Vrijednost (EUR)/udio CETI
				pokazale značajno poznavanje materije. Potpisan je memorandum o saradnji. CETI je započeo kampanju uzorkovanja vazduha nakon čega će poslati uzorke u RECETOX i na taj način postati dio mreže GMP. Nacionalna radionica je pripremljena i inventar (ključni dio) je završen u roku i uspješno	

III FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ ZA JEDANAEST MJESECI 2024. GODINE

Finansijski izvještaj D.O.O. „Centar za ekotoksikološka ispitivanja“ za period 01.01. do 30.11.2024. godine treba posmatrati kao preliminarni izvještaj i kao osnovu za vođenje politike naplate prihoda i politike rashoda do kraja godine. Dosadašnji pokazatelji govore da se sa sigurnošću može očekivati da CETI poslovnju 2024. godini završi sa pozitivnim finansijskim rezultatom.

Program rada i Finansijski plan D.O.O. „Centar za ekotoksikološka ispitivanja“ za 2024. godinu usvojen je od strane Odbora direktora i dostavljen Osnivaču, Vladi decembra 2023. godine, a na koji je Vlada Crne Gore dala saglasnost po Zaključku br. 08-011/24-1628/5 od 04.04.2024. godine.

Ukupni prihodi za prvih jedanaest mjeseci iznose 2.685.784 EUR-a i na nivou su od 96% od planiranih, dok ukupni rashodi za isti period iznose 2.502.249 EUR-a i na nivou su od 91% od planiranih.

Ukupni prihodi

Za prvih 11 mjeseci 2024. godine ostvareni su ukupni prihodi u iznosu od 2.685.784 EUR, što je za 230.157 eura više u odnosu na prihode ostvarene za isti period 2023. godine.

Ostvareni ukupni prihodi pokazuju da je u posmatranom periodu 2024. godine u potpunosti ostvaren plan za ovaj izvještajni period.

Ugovori za državne programe monitoringa životne sredine, koje realizuje Agencija za zaštitu životne sredine, zaključeni su tokom 2023. godine, osim Programa monitoringa kvaliteta vazduha, koji je zaključen u januaru 2024. godine. Ovi ugovori djelimično pokrivaju aktivnosti za 2023. godinu i prvu polovinu 2024. godine. Međutim, zabrinjavajuće je što, prema informacijama sa sastanka održanog s predstavnicima Agencije u martu 2024. godine, njihov Plan javnih nabavki odnosno plan nabavki ne predviđa raspisivanje javnog poziva za realizaciju Programa monitoringa radioaktivnosti za 2024. godinu.

Ovo je drugi put u manje od četiri godine da ovaj program neće biti realizovan niti finansiran od strane Agencije za zaštitu životne sredine, uprkos obavezi usklađivanja sa EU standardima i zakonskim obavezama iz članova 35 i 36 Ugovora o Euratom-u. CETI, koji od svog osnivanja 1998. godine sprovodi ovaj program, bio je izuzet iz realizacije samo 2022. i sada 2024. godine.

Nedostatak finansiranja za 2024. godinu jasno ukazuje na nedovoljno prepoznavanje prioriteta ovog programa unutar Agencije, što dodatno komplikuje usklađivanje sa evropskim zakonodavstvom. Takođe, Program ispitivanja zemljišta na sadržaj opasnih i štetnih materija, iako predviđen Planom javnih nabavki Agencije, nije realizovan.

Kontinuirani monitoring određenih elemenata i hemikalija u životnoj sredini, uključujući i zemljište, predstavlja obavezu ili snažno preporučenu praksu prema ključnim propisima Evropske unije i Zakonu o životnoj sredini. Ove aktivnosti su od suštinskog značaja za zaštitu zdravlja građana i očuvanje životne sredine, te je neophodno njihovo uključivanje u planove i programe nadležnih institucija

Prihodi koje CETI ostvaruje na tržištu u segmentu ispitivanja životne sredine su na nivou nivou većem od planiranog za više od 10%. Očekujemo da se ovakav trend zadrži do kraja godine.

Što se tiče prihoda koji se odnose na bezbjednost hrane i predmeta opšte upotrebe su na više nego zadovoljavajućem nivou, pogotovo prihodi koji se ostvaruju na tržištu. Iako je u periodu septembar 2023 - početak marta 2024. godine bio izuzetno smanjen broj uzoraka hrane iz uvoza, sistematskim i strateškim angažovanjem menadžmenta ovaj trend je promijenjen iako postoji još dosta prostora za povećanje broja uzoraka, pogotovo uzoraka animalnog porijekla.

Prihod od državnih programa monitoringa realizuju se manje više planiranom dinamikom osim Programa ispitivanja rezidua pesticida u hrani biljnog i životinjskog porijekla koja se stavlja na tržište nedozvoljenih/zabranjenih sredstava za zaštitu bilja i njihovih rezidua, koji je do 30.11. tekuće godine ostvaren u procentu manjem od 40%. Pokušaćemo da do kraja godine animiramo UBH da donese uzorke koji su planirani po ovom programu.

Ostali prihodi se realizuju planiranom dinamikom i može se očekivati da će do kraja godine biti ostvareni u planiranom iznosu, osim prihoda od toksikoloških analiza koje još uvijek ne radimo, što je već objašnjeno.

Ukupni rashodi

Za prvih 11 mjeseci 2024. godine ostvareni su ukupni rashodi u iznosu od 2.502.249 EUR, što je za 191.949 eura više u odnosu na rashode ostvarene za isti period 2023. godine.

Materijalni troškovi za prvih 11 mjeseci iznose 656.216 eura i na nivou su od 92% planiranih.

Ostali troškovi iznose 167.570 eura i na nivou su od 74% od planiranih.

Amortizacija je obračunata paušalno, iz razloga što je tačnu visinu amortizacije moguće odrediti po završenom popisu na dan 31.12.2024. godine.

Ukupne bruto zarade za prvih 11 mjeseci 2024. godine iznose 1.317.706 eura i na nivou su od 91% od planiranih. U odnosu na isti period u 2023. godini povećane su za 100.215 eura. Razlog za ovo povećanje zarada je u činjenici da je početkom prošle godine usvojen novi Kolektivni ugovor CETI (prethodni je bio potpisan 2016. godine), kojim su povećani koeficijenti za radna mjesta.

Troškovi agencije za zapošljavanje, kao i troškovi međunarodnih i nacionalnih projekata i donacija za 11 mjeseci tekuće godine su na nivou planiranih za ovaj period godine.

11. Investiciona ulaganja

Za prvih 11 mjeseci 2024. godine investiciona ulaganja iznose ukupno 367.412 eura što je za 67% više od planiranih. Ovo je jasan pokazatelj da CETI razvija strategiju usvajanja novih metodologija kojim će se proširiti dijapazon usluga CETI.

Investiciona ulaganja 01.01 – 30.11.2023. godine	Iznos Eur
Tečni hromatograf LCMS/MS	228.780,00
Automatski sistem za uparivanje	13.970,00
Densimeter	11.400,00
Spektrofotometar	7.239,00
Centrifuga Multi 230 v FC5718R	6.000,00
Laboratorijski inkubator	4.197,00
Van Veen bager	1.960,00
Termoreaktor	1.529,00
Držač MP detektora (RTI)	990,00
Ventilaciona napa i ventilatori	5.853,00
Cjevovodi za gasove	3.910,00
Vozila - Ford Ranger	35.990,00
Ostala oprema	1.113,09
Oprema za klimatizaciju	4.527,00
Racunarska oprema	6.813,00
Oprema za besprekidno napajanje -UPS	6.870,00
Poslovna i druga administrativna oprema	7.446,13
Ukupno sopstvena ulaganja	348.587,22
Donacije	18.825,00
Ukupna ulaganja:	367.412,22

Zaključak

Ostvareni finansijski rezultat, na kraju jedanaest mjeseci, je pozitivan, što je u potpunosti u skladu sa planiranim. U velikoj mjeri to je posljedica napora koji ulaže menadžment da se vrati, zadrži i proširi obim poslova, kao i izbalansiranog pristupa, odnosno praćenje i analiza troškova laboratorijskih ispitivanja i usklađivanje tih troškova sa cijenama usluga CETI. Do kraja godine može se očekivati da će CETI i 2024. godinu završiti sa pozitivnim finansijskim rezultatom.

U ovom trenutku CETI nema neplaćenih dugovanja prema Državi, a prema dobavljačima se plaćanja vrše u skladu sa ugovorenom dinamikom. Tekuća likvidnost je obezbijeđena i takva će i ostati do kraja godine.

Ono što najviše zabrinjava je gotovo izvjesna činjenica da državni programi monitoringa životne sredine za kompletnu 2024. godinu neće biti realizovani iz razloga koje smo naveli kod obrazlaganja ukupnih prihoda. Takođe, smatramo da broj uzoraka hrane, hrane animalnog porijekla i dr. nije na zadovoljavajućem nivou, ali ulažemo napore da i taj segment dovedemo na jedan prihvatljiv nivo.

U smislu jačanja kadrovske infrastrukture krajem maja 2024. godine počela je sa radom nova direktorica Laboratorije, osoba sa 20-togodišnjim iskustvom u radu u laboratoriji kao i zavidnim poznavanjem svih laboratorijskih tehnika koje se primjenjuju u CETI. Do kraja tekuće godine i početkom 2025. godine pokušaćemo, za određena ključna mjesta u laboratoriji, pronaći adekvatne (iskusne) kadrove, što neće biti nimalo lak zadatak.

FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ D.O.O. CENTAR ZA EKOTOKSIKOLOŠKA ISPITIVANJA PODGORICA ZA PERIOD 01.01.2024-30.11.2024. godine

R.B.	ELEMENTI	Planiran o za 2024. god.	Ostvaren o 01.01- 30.11.'24	Ostvareno 01.01- 30.11.'23	% ostvaren ja Plana	Ostvareno 01.01.- 31.12.'23
P						
I	PRIHODI					
P1	Životna sredina	1,355,000	1,456,913	1,264,831	107.52%	1,352,018
P1.1	Državni programi monitoringa	310,000	312,450	224,248	100.79%	224,248
P1.1.1	Program radioaktivnosti	40,000	35,000	13,328	87.50%	13,328
P1.1.2	Program kontrole kval. vazduha u C.G.	130,000	133,460	130,000	102.66%	130,000
P1.1.3	Prog. ispit. sadrž.opasnih i štetnih mat.u zemljištu	10,000	7,990		79.90%	
P1.1.4	Program ispitivanja buke	10,000	12,300	4,990	123.00%	4,990
P1.1.5	Stanje ekosistema priobalnog mora	120,000	123,700	75,930	103.08%	75,930
P1.2	Upravljanje i održavanje privremenog skladišta RAO	50,000	45,833	45,833	91.67%	50,000
P1.3	Poslovi kontrole kvaliteta životne sredine- privredni i dr. subjekti	995,000	1,098,630	994,750	110.42%	1,077,770
P2	Bezbijednost hrane i predmeta opšte upotrebe	1,010,220	1,004,237	907,816	99.41%	983,950
P2.1	Državni programi	180,220	113,122	124,025	62.77%	143,406
P2.1.1	Program monitoringa rezidua u hrani životinjskog porijekla i hrani za životinje	100,000	54,478	64,429	54.48%	69,679
P2.1.2	Program monitoringa rezidua sredstava za zaštitu bilja (pesticida) u hrani biljnog i životinjskog porijekla	12,400	13,998	7,210	112.89%	10,410
P2.1.	Program monitoringa rezidua nitrata u lisnatom povrću	400	405		101.25%	

3						
P2.1.4	Program monitoringa bezbjednosti školjki i kvalitet morske vode	33,000	28,944	33,058	87.71%	33,058
P2.1.5	Program monitoringa nepoželjnih supstanci u hrani za životinje	6,200	789	1,650	12.73%	3,168
P2.1.6	Program monitoringa kontaminenata u hrani	10,000	489	671	4.89%	2,013
P2.1.7	Program monitoringa predmeta i materijala koji dolaze u kontakt sa hranom	1,200				
P2.1.8	Program monitoringa korišćenja zdravstvenih tvrdnji u dodacima ishrani (suplementima) i biljnim čajevima					
P2.1.9	Program monitoringa kvaliteta maslina i maslinovog ulja na području Bara i Ulcinja	820				
P2.1.10	Program monitoringa prirodne mineralne i izvorske vode					1,815
P2.1.11	Program monitoringa zemljišta za proizvodnju hrane biljnog porijekla			165		
P2.1.12	Program monitoringa kvaliteta pčelinjeg meda i voska	1,300				
P2.1.13	Program monitoringa načina pružanja informacija potrošačima u hrani	9,100	14,019	16,072	154.05%	19,949
P2.1.14	Monitoring hrane nezivotinjskog porijekla	5,800		770		3,314
P2.2	Bezbjednost hrane i predmeta opšte upotrebe (priv. i dr. subjekti i službene kontrole)	830000	891115	783791	107.36%	840544
P3	Dozimetrijska kontrola	83,000	93,348	65,329	112.47%	82,896
P3.1	Lični monitoring zaposlenih u zoni jonizujućeg zračenja	65,000	69,552	48,859	107.00%	62,521
P3.2	Kontrola rendgen aparata i radne sredine	18,000	23,796	16,470	132.20%	20,375
P4	Radna sredina	25,000	16,855	47,204	67.42%	47,989
P5	Toksikologija	15,000	1,150	13,315	7.67%	15,005
P6	Međunarodni, nacionalni projekti, donacije i sl.	300,000	92,926	143,205	30.98%	244,000
P7	Ostali prihodi	15,000	20,355	13,927	135.70%	15,793

	UKUPAN PRIHOD (P1-P7)	2,803,220	2,685,784	2,455,627	95.81%	2,741,651
II	RASHODI	Planirano	Ostvareno	Ostvareno	% ostvarenja	Ostvareno
R		za 2024. god.	01.01.-30.11.'24	01.01.-30.11.23.	Plana	01.01.-31.12.'23
1	Materjalni troškovi	716,000	656,213	620,907	91.65%	683,597
R1.1.	Troškovi osnovnog materijala i hemikalija	200,000	219,586	162,087	109.79%	181,415
R1.2.	Troškovi održavanja higijene u radnim prostorijama	9,000	6,880	7,640	76.44%	8,011
R1.3.	Troškovi potrošnog materijala	30,000	19,827	31,515	66.09%	32,992
R1.4.	Troškovi kancelarijskog materijala	15,000	11,900	14,326	79.33%	14,497
R1.5.	Troškovi električne energije	34,000	33,214	28,962	97.69%	27,336
R1.6.	Troškovi goriva	20,000	14,648	15,691	73.24%	17,343
R1.7.	Troškovi održavanja opreme	130,000	137,430	126,862	105.72%	139,752
R1.8.	Troškovi održavanja građevinskih objekata	5,000	1,808	2,480	36.16%	2,480
R1.9.	Troškovi zaštite na radu	22,000	16,806	17,055	76.39%	23,082
R1.10	Troškovi službenih putovanja u zemlji i inostranstvu (dnevnice +putni troškovi)	37,000	25,496	34,340	68.91%	38,916
R1.11	Troškovi telefona, interneta i GPRS prenosa podataka	11,000	6,947	7,977	63.15%	8,653
R1.12	PTT troškovi	6,000	7,168	4,297	119.47%	5,252
R1.13	Troškovi uvođenja sistema kvaliteta, akreditacije i ostalih ovlašćenja	52,000	69,156	49,376	132.99%	55,893
R1.14	Troškovi proizvodnih usluga	10,000	9,405	9,179	94.05%	9,215
R1.15	Troškovi izrade i održavanja softvera	15,000	7,015	11,624	46.77%	12,649
R1.16	Troškovi zaštite i obezbjeđenja objekta	3,000	1,354	756	45.13%	1,006
R1.17	Troškovi aut. honorara sa intelekt.uslugama i porez. doprinosima	35,000	36,176	29,214	103.36%	32,577

R1.1 8	Troškovi realizacije projekata - angažovanje podugovarača - pravna lica	40,000	21,446	48,457	53.62%	49,244
R1.1 9	Troškovi realizacije projekata - angažovanje podugovarača - fizička lica	15,000	2,270	5,675	15.13%	7,944
R1.2 0	Troškovi sanacije i adaptacije	10,000			0.00%	
R1.2 1	Troškovi transportnih usluga	15,000	7,681	12,362	51.21%	13,798
R1.2 2	Troškovi prihvata, skladištenja i izvoza hemijskog otpada	2,000		1,032	0.00%	1,542
R2	Ostali troškovi	227,500	167,570	158,900	73.66%	195,986
R2.1.	Troškovi stručne literature	2,000	2,294	1,753	114.70%	2,027
R2.2.	Troškovi vode i komunalnih usluga	7,000	5,808	6,293	82.97%	5,807
R2.3.	Troškovi reklame i propagande	3,500	197	0	5.63%	4,928
R2.4.	Troškovi struč.ospos. i obuka kadra	8,000	2,870	4,376	35.88%	4,441
R2.5.	Troškovi reprezentacije (uključeni dobav. za potrebe sopstvenog bifea)	9,000	5,026	5,103	55.84%	7,230
R2.6.	Troškovi osiguranja zaposlenih	9,500	9,441	9,184	99.38%	9,858
R2.7.	Troškovi osiguranja osnovnih sredstava	1,500	824	1,350	54.93%	1,350
R2.8.	Troškovi registracije motornih vozila i kasko osiguranja	5,000	4,205	2,810	84.10%	3,729
R2.9.	Troškovi zakupa poslovnih prostora	10,000	15,552	5,442	155.52%	7,349
R2.1 0	Troškovi poreza, carina, špedicija, uskladištenja	23,000	25,108	18,383	109.17%	20,423
R2.1 1	Troškovi platnog prometa	11,000	9,988	10,972	90.80%	12,310
R2.1 2	Kamate na finasijske kredite, lizing i negativne kursne razlike	10,000	4,662	14,342	46.62%	13,424
R2.1 3	Troškovi revizorskih i konsultantskih usluga	5,000		0	0.00%	
R2.1 4	Sudski troškovi, troškovi vještačenja i izvršne sudske odluke	2,000	199	829	9.95%	829
R2.1 5	Troškovi advokatskih usluga	4,000	675	2,450	16.88%	2,450
R2.1	Troškovi sudskih, administr. i dr. taksi	3,000	235	479	7.83%	652

6						
R2.1 7	Troškovi prevoza	61,000	52,824	51,571	86.60%	57,153
R2.1 8	Davanja Sindikatu CETI	20,000	13,920	8,080	69.60%	10,629
R2.1 9	Troškovi solidarne pomoći	15,000	10,726	9,978	71.51%	15,368
R2.2 0	Rashodi osnovnih sredstava	5,000			0.00%	1,427
R2.2 1	Rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja	5,000			0.00%	10,643
R2.2 2	Ostali troškovi – CETI-a	8,000	3,016	5,505	37.70%	3,959
R3	Troškovi amortizacije	220,000	202,392	201,667	92.00%	217,656
R4	Bruto zarade sa porezima i doprinosima	1,447,000	1,317,706	1,217,491	91.06%	1,378,193
R3.1	Zarade sa porezima i doprinosima i fiksnim dijelom	1,400,000	1,284,641	1,188,999	91.76%	1,328,822
R3.2	Naknada Upravnom odboru u ukupnom bruto iznosu	35,000	33,065	28,492	94.47%	31,081
R3.3	Isplata otpremnina na dobrovoljnoj osnovi	12,000				
R3.4	Otpremnina izvršnog direktora - sporazumni raskid					18,290
R5	Zimnica		62,403			52,567
R6	Otpis potraživanja	20,000	19,688			14,796
R7	Poboljšanje uslova stanovanja zaposlenih					
R8	Troškovi agencije za zapošljavanje	25,000	26,757	28,717	107.03%	31,569
R9	Troškovi međunarodnih i nacionalnih projekta i sl.	100,000	49,520	82,618	49.52%	93,545
	UKUPNI RASHODI (R1 - R9)	2,755,500	2,502,249	2,310,300	90.81%	2,667,909
		47,720	183,535	145,327		73,742

INVESTICIONA ULAGANJA ZA PERIOD 01.01-30.11.2024. GODINE

		Planiran o	Ostvaren o
Inv 1	Investicije (sopstvena sredstva)	200,000	348,587
Inv 2	Oprema dobijena iz međunarodnih projekata	20,000	18,825
	Ukupno:	220,000	367,412

IV PROGRAM RADA CETI ZA 2025. GODINU

D.O.O. „Centar za ekotoksikološka ispitivanja” – Podgorica je organizovana i posluje kao nepristrasna, kompetentna i društveno odgovorna organizacija čime obezbjeđuje potpuno povjerenje svojih korisnika u kvalitet usluga koje pruža. Program rada za 2025. godinu generalno se bazira na obavezama proisteklim iz Odluke o osnivanju, kao i principima nepristrasnosti i povjerljivosti postavljenim u Politici kvaliteta. Dosljednom realizacijom politike kvaliteta i poštovanja zakonskih propisa CETI teži ka ostvarenju svoje vizije:

- laboratorija za ispitivanje, prepoznata u regionu i šire, po svojoj profesionalnosti, pouzdnosti analiza i dostupnosti na tržištu;
- respektabilan naučnoistraživački institut do nivoa vodećeg partnera u nacionalnim i internacionalnim projektima;
- prepoznata društveno korisna, odgovorna institucija.

Iako je rad u uslovima svjetske ekonomske krize znatno otežan i pun izazova, ljudi moraju živjeti u čistoj životnoj sredini i jesti bezbjednu hranu, a CETI je jedna od institucija koja svojim radom i djelovanjem obezbjeđuje te značajne preduslove zdravog života. U tom smislu, Program rada i Finansijski plan je odraz privredne situacije, odgovornosti privrednih subjekata prema životnoj sredini odnosno poštovanje zakona, odgovornosti proizvođača hrane prema zahtjevu bezbjednosti njihovog proizvoda, intenziteta kontrola inspeksijskih organa, kao i državne politike finansiranja programa monitoringa životne sredine i bezbjednosti hrane.

CETI će i dalje sve svoje kapacitete (profesionalne i tehničke) usmjeravati ka cilju postizanja povjerenja krajnjeg korisnika u stručnost, nepristranost i dosljednost u sprovođenju ispitivanja. Osiguranje kvaliteta izlaznih rezultata ispitivanja izgrađuje se i kontinuiranim jačanjem profesionalnih i stručnih kapaciteta, dosljednim pridržavanjem zakona, podzakonskih akata, propisanih pravila sistema upravljanja kvalitetom i transparentnom saradnjom u ispunjavanju potreba krajnjih korisnika.

Kako bi CETI nastavio trend pozitivnog poslovanja, ključno je kontinuirano unapređivati proizvode i usluge, što zahtijeva ulaganja u profesionalne i tehničke kapacitete. U tom kontekstu, potrebno je aktivno pratiti zahtjeve tržišta i investirati u opremu koja će unaprijediti tehničke kapacitete, očuvati postojeće resurse, ubrzati radne procese i omogućiti uvođenje inovacija.

S obzirom na zastarelost pojedine opreme, neophodno je planirati nabavku savremene tehnologije, kako bi se održala konkurentnost i osigurao visok kvalitet usluga. Planirana oprema za nabavku u 2025. godini uključuje:

1. **LC-MS/MS uređaj** – očekuje se isporuka putem EU donacije.
2. **HPLC uređaj.**
3. **Analizator za živu.**
4. **ICP OES ili MS** po sistemu zamjene staro za novo uz doplatu.

Pored ovoga, zbog značajnog obima analiza uzoraka iz životne sredine, razmatra se i nabavka **gasnog hromatografa sa plamen-jonizacionim detektorom (GC-FID)**. Ovaj uređaj bio bi koristan za analizu mineralnih ulja u uzorcima iz životne sredine i otpadu.

Takođe, za ubrzanje rada i unapređenje efikasnosti, trebalo bi razmotriti implementaciju **Laboratorijskog informacionog sistema (LIMS)**. Digitalizacija kroz LIMS omogućila bi bolje i brže povezivanje svih jedinica u Laboratoriji, čime bi se dodatno optimizovali procesi.

Osim osnovne opreme, trebalo bi obratiti pažnju na inovacije i aktuelne trendove u analitici. Jedna od značajnih tema je određivanje mikroplastike, što zahtijeva procjenu isplativosti nabavke specijalizovane opreme za ovu vrstu analize.

Polazne tačke za ovaj plan su:

- Dosadašnje aktivnosti i stečena iskustva.
- Projekti i aktivnosti započeti tokom tekuće godine.
- Obaveze koje proizilaze iz procesa usklađivanja sa pravnom tekovinom Evropske unije.

Unapređenje tehničkih kapaciteta i uvođenje inovacija ključni su za dalji rast CETI-ja i njegovo prilagođavanje potrebama tržišta i evropskim standardima.

1. Životna sredina

1.1 Državni programi monitoringa kvaliteta životne sredine

U skladu sa članom 56 Zakona o životnoj sredini, za sprovođenje pojedinih poslova monitoringa Agencija određuje jednu ili više referentnih laboratorija koje su akreditovane u skladu sa standardom MEST EN ISO/IEC 17025. CETI je od strane AZŽS dobio status „referentne laboratorije“ za oblast analize kontaminenata u zemljištu, analize vazduha, analize fizičko hemijskih parametara u morskome ekosistemu, radionuklida u svim segmentima životne sredine i ispitivanja nivoa buke. Kako je CETI referentna laboratorija koja ispunjava sve uslove propisane Pravilnikom o kriterijumima koje treba da ispunjava referentna laboratorija za monitoring životne sredine (adekvatan kadar, testovi osposobljenosti (proficiency tests), itd.), u tom smislu CETI očekuje da će realizovati monitoring programe kako slijedi:

- *Program monitoringa opasnih i štetnih materija u zemljištu;*
- *Program sistematskog ispitivanja radionuklida u životnoj sredini;*
- *Program monitoringa morskog ekosistema;*
- *Program monitoringa kvaliteta vazduha u Crnoj Gori –Program monitoringa kvaliteta vazduha u Crnoj Gori D.O.O. „Centar za ekotoksikološka ispitivanja“- Podgorica je u periodu 2011-2015. realizovao na osnovu Uredbe o povjeravanju dijela poslova iz Agencije za zaštitu životne sredine (AZŽS) CETI-ju. Izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti vazduha iz jula 2015. godine CETI je određen za realizaciju ovog monitoring programa i za isti se ne sprovodi se javna nabavka.*
- *Program monitoringa nivoa buke u životnoj sredini Crne Gore.*

Program monitoringa opasnih i štetnih materija u zemljištu je neophodno realizovati kako bi se ispunile obaveze iz Akcionog plana Nacionalnog Plana za implementaciju Stokholmske

konvencije i Konvencije o prekograničnom zagađenju vazduha na velikim udaljenostima, koje je Crna Gora potvrdila.

Realizacija *Programa monitoringa morskog ekosistema* je jedna od obaveza koju predviđa Strategija aproksimacije za oblast životne sredine u cilju implementacije odredbi Strategije zaštite morske sredine, tako da je realizacija ovog Programa monitoringa planirana za narednu godinu. Dopunjena sa aktivnostima koje se realizuju kroz projekat „Podrška za implementaciju i monitoring upravljanja vodama, Crna Gora“ (Project Reference: P1921005) mišljenja smo da se može značajno doprinijeti ispunjavanju obaveza implementacije transponovane pravne tekovine Evropske unije iz ove oblasti.

Program sistematskog ispitivanja radionuklida u životnoj sredini je takođe jedna od obaveza koja je propisana u Zakonu o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti koju CETI realizuje za AZŽS kao referentna laboratorija (i jedina koja može da izvrši taj zadatak sa stručnog i tehničkog aspekta).

Program monitoringa nivoa buke u životnoj sredini Crne Gore je takođe obavezan (na osnovu člana 9 Zakona o zaštiti od buke "Sl.list CG" br. 028/11, 001/14, 002/18), kao i slanje izvještaja Evropskoj komisiji (od strane AZŽS, člana 23 istog Zakona). Veoma je važno naglasiti da je CETI i za tu vrstu ispitivanja referentna laboratorija.

U skladu sa ugovorom između Vlade Crne Gore i CETI o davanju na korišćenje privremenog *skladišta radioaktivnog otpada* (do 2027. godine), CETI je odgovoran za održavanje i upravljanje skladištem i iskorišćenim radioaktivnim izvorima koji se nalaze u skladištu, kao i za upravljanje izvorima bez vlasnika po nalogu inspekcije. Odredbama člana 16 Pravilnika o načinu sakupljanja, čuvanja, obrade i skladištenja radioaktivnog otpada ("Službeni list Crne Gore", broj 58/11) uređeno je da se iskorišćeni zatvoreni radioaktivni izvor ili radioaktivni izvor koji se više ne namjerava koristiti skladišti u skladište radioaktivnog otpada, ukoliko ga nije moguće vratiti dobavljaču. U skladu sa članom 38 Zakona o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti ("Sl. list Crne Gore", br. 56/09, 58/09, 40/11, 55/16), radioaktivni otpad, do uspostavljanja uslova za njegovo odlaganje, skladištiće se kod pravnog lica koje ima dozvolu za upravljanje skladištem radioaktivnog otpada, dok se troškovi održavanja skladišta obezbjeđuju iz budžeta Crne Gore. Članom 37 Zakona o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti ("Sl. list Crne Gore", br. 56/09, 58/09, 40/11, 55/16), utvrđeno je da se troškovi skladištenja izvora jonizujućeg zračenja i radioaktivnog otpada bez vlasnika (orfan) obezbjeđuju iz budžeta Crne Gore, dok je članom 38 definisano da se troškovi održavanja skladišta obezbjeđuju, takođe, iz budžeta Crne Gore.

Uspostavljanje sistema referentnih laboratorija je od ključne važnosti za kvalitetnu realizaciju monitoring programa. Prosječni ciklus praćenja bilo kog segmenta životne sredine od četiri (4) godine u većini zemalja realizuje jedna laboratorija, kako bi praćenje bilo sledljivo. Mišljenja smo da se i planiranje i ugovaranje ovih poslova od strane svih subjekata koji planiraju i realizuju programe ili na bilo koji način učestvuju u kreiranju programa trebaju sagledavati na ovaj način.

1.2. Poslovi kontrole kvaliteta životne sredine – privredni i drugi subjekti

U cilju zaštite zdravlja ljudi i očuvanja životne sredine vrši se kontrola nivoa radioaktivne kontaminacije željeza, građevinskog i ostalih materijala, kao i kategorizacija otpada prilikom uvoza u skladu sa Zakonom o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti i ista treba da se nastavi i u narednoj godini.

Poslovi na realizaciji monitoring programa/kontrole kvaliteta ciljanih segmenata životne sredine za one privredne subjekte koji su potencijalni zagađivači očekuju se i u 2025. godini. Planirane aktivnosti za 2025. godini su na nivou planiranom i u 2024. godini.

Takođe, planira se kontinuitet realizacije određenog broja "kontrolnih monitoring programa" za subjekte kao što su: KAP, Deponija „Livade“, Gradir Montenegro, Rudnik Uglja i EPCG i ostalih.

Glavni grad Podgorica već nekoliko godina realizuje monitoring program kvaliteta ambijentalnog vazduha, čija se realizacija planira i u 2025. godini. Ovaj program je značajno doprinio formiranju jasnije slike stanja kvaliteta vazduha, kao i sagledavanju svih izvora zagađenja u Glavnom gradu.

2. Bezbjednost hrane i predmeta opšte upotrebe

2.1. Državni programi monitoringa

Široki obim akreditacije CETI kada je oblast analize hrane i hrane za životinje u pitanju, kao i jaki profesionalni i tehnički kapaciteti, rezultirali su dobijanjem ovlašćenja od strane Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove za realizaciju velikog broja analiza, te stoga smatramo potpuno realnim da i u 2025. godini CETI realizuje monitoring programe kako slijede:

- 1. Program monitoringa rezidua u hrani životinjskog porijekla i hrani za životinje*
- 2. Program monitoringa rezidua sredstava za zaštitu bilja (pesticida) u hrani biljnog i životinjskog porijekla*
- 3. Program monitoringa rezidua nitrata u lisnatom povrću*
- 4. Program monitoringa bezbjednosti školjki i kvalitet morske vode*
- 5. Program monitoringa nepoželjnih supstanci u hrani za životinje*
- 6. Program monitoringa kontaminenata u hrani*
- 7. Program monitoringa prisutnosti/nivoa akrilamida u određenim kategorijama hrane;*
- 8. Program monitoringa supstanci čija je upotreba ograničena - trans masnih kiselina, osim onih koje se prirodno pojavljuju u mastima životinjskog porijekla*
- 9. Program monitoringa za pružanje usluga laboratorijskih ispitivanja upakovane hrane radi kontrole usaglašenosti sa propisanim zahtjevima bezbjednosti koji se odnose na način pružanja informacija potrošačima o hrani, sadržaj informacija i podataka o hrani prema vrstama i kategorijama hrane i označavanje hrane u skladu sa zakonom o zaštiti potrošača i zakonom o bezbjednosti hrane.*

Imajući u vidu da i Institut za javno zdravlje ima ovlaštenje za određene analize, Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove je izvršila podjelu određenih programa između CETI i Instituta.

2.2 Poslovi kontrole bezbjednosti hrane, hrane za životinje i materijala koji dolaze u kontakt sa hranom u spoljnotrgovinskom prometu i unutrašnjem prometu kroz službene kontrole

Kontrola hrane, hrane za životinje i materijala koji dolaze u kontakt sa hranom iz uvoza i u unutrašnjem prometu predstavljaće i u 2025. godini jednu od ključnih oblasti djelovanja. Naime, novi načini proizvodnje hrane, kontaminacija životne sredine i dostupnost kontaminanata hrani, novi načini ishrane i sklonosti potrošača, mnoštvo farmakološki aktivnih materija/ljekova koji se koriste u liječenju životinja, te adekvatnost primjene tih lijekova su samo neki od izazova zbog kojih je neophodno u svim uslovima kontrolisati bezbjednost hrane.

Imajući u vidu navedeno, CETI će raditi na povećanju broja uzoraka u ovoj oblasti ispitivanja, sa naglaskom na hranu animalnog porijekla. S tim u vezi, planira se uvođenje novih analitičkih metoda i unapređenje laboratorijskih kapaciteta za kvantifikaciju šireg spektra kontaminanata i rezidua. Na ovaj način, CETI nastavlja da doprinosi očuvanju javnog zdravlja, osigurava visok nivo kvaliteta i bezbjednosti hrane na tržištu i podstiče povjerenje potrošača u sistem kontrole hrane.

3. Dozimetrija

3.1. Lični monitoring zaposlenih u zoni jonizujućih zračenja

Planirane aktivnosti vezane za lični monitoring zaposlenih u 2025. godini su na nivou planiranih i ostvarenih u 2024. godini. Ovo je obavezujuća aktivnost koja se realizuje u skladu sa Zakonom o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti i kao jedina akreditovana i ovlaštena institucija za obavljanje ove djelatnosti, mišljenja smo da je planiranje u potpunosti realno.

3.2. Kontrola rendgen aparata i radne sredine

U Crnoj Gori ima više od 150 rendgen aparata. CETI je u godinama kada su zdravstvene institucije radile u punom kapacitetu kontrolisao prosječno 130 aparata godišnje. Naime, još jedna ovlaštena institucija postoji u Crnoj Gori za obavljanje ove djelatnosti. S obzirom da je i ove godine ostvaren veliki broj kontrola, procjenjuje se da će broj kontrola u 2025. godini biti na nivou iz tekuće godine.

4. Zaštita i zdravlje na radu

Služba za zaštitu i zdravlje na radu CETI-ja je spremna da odgovori na svaki zahtjev klijenata koji se budu odnosili na zaštitu i zdravlje na radu i izradu aktova o procjeni rizika, u skladu sa svojim ovlašćenjima i raspoloživim kapacitetom.

Služba za zaštitu i zdravlje na radu će i tokom 2025. godine nastaviti sa unapređivanjem aktivnosti koje spadaju u domen djelovanja Službe, stalnom brigom u cilju zaštite i zdravlja na radu zaposlenih CETI-ja. Nastaviće i sa planiranim aktivnostima koje spadaju u redovno održavanje i higijenu radnih prostorija i radnog prostora u kojem zaposleni borave i rade, te biti spremni za novonastale neplanirane situacije.

5. Toksikologija

CETI raspolaže značajnim kapacitetima za realizaciju širokog spektra analiza, što omogućava kontinuirano širenje obima usluga. U tom kontekstu, planirano je pokretanje postupka validacije i akreditacije metoda za analizu hemijskih elemenata u krvi i urinu. Ova inicijativa ima za cilj ne samo unapređenje postojećih laboratorijskih mogućnosti, već i jačanje uloge CETI-ja u nacionalnom sistemu analitike i toksikologije. Validacija i akreditacija dodatno će osigurati pouzdanost rezultata i usklađenost sa najvišim standardima kvaliteta, čime će se institucija pozicionirati kao lider u oblasti istraživanja iz oblasti toksikološke hemije.

6. Akreditacija

U 2025. godini CETI će, takođe kao i u 2024. godini, proširiti obim akreditovanih metoda ispitivanja. CETI trenutno ima 235 akreditovanih metoda, što nas čini liderom u Crnoj Gori. Politika CETI jeste kontinuirano osvajanje novih metoda ispitivanja, kako u oblasti životne sredine, tako i bezbjednosti hrane. Naglašava se da je politika CETI akreditovanje i onih metoda koje državne laboratorije u Crnoj Gori (Institut za javno zdravlje – IJZ i Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju ZHMZS) nemaju, a samim tim i Crna Gora, pa na taj način CETI, drži korak sa najsavremenijim svjetskim laboratorijama. Vrlo često akreditovanje takvih metoda izaziva i negativan finansijski efekat po CETI, ali kao društveno odgovorna institucija ne vodimo se prvenstveno finansijskim motivima. Na taj način pokušava se doprinijeti timskom radu, uvijek ističući da prostora za istraživanja ima dovoljno za sve. Očekuje se da će se u dodjeljivanju ovlašćenja i prilika za rad vrednovati isključivo kompetentnost sagledana kroz profesionalne i tehničke kapacitete uz obavezan dokaz o akreditaciji, te rezultate testova osposobljenosti (profficiency tests), upravo onako kako se isto realizuje i zahtjeva u Evropskoj uniji.

7. Projekti

Kao što je već navedeno, jedna od vizija CETI jeste prepoznavanje institucije kao respektabilnog naučnoistraživačkog instituta do nivoa vodećeg partnera u nacionalnim i internacionalnim projektima. U 2025. godini Centar za ekotoksikološka ispitivanja (CETI) će

nastaviti da proaktivno koristi sve mogućnosti finansiranja koje su mu dostupne, sa posebnim naglaskom na usklađivanje projektnih aktivnosti sa ključnim strateškim ciljevima. Tokom predstojeće godine, poseban prioritet biće dat profesionalnom razvoju mladih stručnjaka kroz njihovu integraciju u sve faze implementacije projekata. Ovim pristupom CETI, ne samo da osigurava razvoj budućih lidera u oblasti projektovanja i menadžmenta, već i dodatno učvršćuje svoju poziciju kao vodeće, a po mišljenjima donatora i veoma uspješne, institucije za realizaciju visokokvalitetnih i održivih projekata. Mogućnost koju CETI ima, kao „NON PROFIT“ institucija u skladu sa EU regulativom, da aplicira kao partner u projektima koji se finansiraju iz sredstava EU kroz razne predpristupne fondove, omogućava da CETI svake godine generiše dobit Društva isključivo realizacijom ovih projekata.

8. Stručno usavršavanje

Stalno usavršavanje kadra u zemlji i inostranstvu je preduslov kompetentnosti u realizaciji aktivnosti CETI. U tom smislu, usavršavanje zaposlenih u stručnom i naučnoistraživačkom smislu će biti zadatak i u narednom periodu. Vrlo je važno da se stručno i naučno usavršavanje vrši planski i to u oblastima koje su od izuzetnog značaja za rad CETI. U tom smislu CETI će ohrabrivati i otvoriti prostor za stručno usavršavanje mladog kadra, a to se odnosi na upis specijalizacija, doktorskih studija, kao i kraćih stručnih usavršavanja u inostranstvu (fellowship). Takođe, CETI će ohrabriti pisanje stručnih i naučnih radova i omogućiti učešće na konferencijama. CETI je institucija koja izvještava evropsku Agenciju za bezbjednost hrane (EFSA) o realizovanim ispitivanjima u oblasti rezidua pesticida, rezidua veterinarskih lijekova, kao i kontaminanata i aditiva u hrani. CETI redovno izvještava od 2019. godine od kada je nominovan od strane Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove za realizaciju ovog posla. Vodeći računa koliko je procjena rizika u bezbjednosti hrane značajna CETI kontinuirano radi na edukaciji i iz ove značajne oblasti.

9. Kadrovska politika za 2025.

Veoma važan, ako ne i najvažniji segment rasta i razvoja institucije kakva je CETI jeste kadrovska politika. Svjesni činjenice da specifična znanja koja zaposleni u CETI moraju imati kako bi se ostvarila kompetentnost laboratorije nijesu znanja kojim obiluje crnogorsko tržište rada, navode nas na to da se posebna pažnja mora poklanjati razvoju kadrova unutar CETI. Poznata je činjenica da za razvoj takvog kadra jednako je teško obučiti isti kao i zadržati ga posle završene obuke. Da bi se jedan zaposleni obučio (misli se na visokoškolski tehnički kadar) da se uspješno nosi sa problematikom kojom se CETI bavi, period osnovne obuke kreće se od jedne do tri godine u zavisnosti na kojim tehnikama će raditi, kao i znanjima i sposobnostima, voljnom momentu, kojima raspolaže zaposleni. Za najsloženije tehnike ovaj period nekad zna biti i mnogo duži. Naravno uz sve ovo neophodno je i kontinuirano usavršavanje jer je priroda ovog posla takva da inovacije u opremi, metodama ispitivanja i dr. uslovljavaju zaposlene da se gotovo svakodnevno moraju baviti sopstvenom edukacijom.

U 2025. godini CETI će nastaviti sa edukacijom postojećeg kadra kao i pronalaženju nekoliko zaposlenih na pozicijama u jedinicama za gasnu i tečnu hromatografiju.

U 2025. godini planirano je i održavanje nekoliko "in house" seminara gdje bi veći broj zaposlenih mogao pohađati obuku i usvajati znanja, što znači i motivisanje zaposlenih za konstantnom edukacijom kroz upisivanje specijalizacija za sanitarnu i toksikološku hemiju kao i upis na doktorskim studijama.

Takođe će se posvetiti pažnja za maksimalnom motivacijom zaposlenih koji ne pružaju svoj maksimum iako posjeduju lični kapacitet, a razlozi za to su subjektivne prirode. Kontinuiran rad na poboljšanju međuljudskih odnosa u kolektivu, kroz maksimalnu inkluziju svih zaposlenih biće takođe jedan od prioriternih zadataka.

V FINANSIJSKI PLAN CETI ZA 2025. GODINU

Polazne osnove za izradu Finansijskog plana CETI za 2025. godinu bile su Izvještaj o finansijskom poslovanju za 11 mjeseci 2024. godine, pretpostavke o visini sredstava za programe monitoringa koji se finansiraju iz budžeta (kako još uvijek nije usvojen Program monitoringa životne sredine Crne Gore za 2025. godinu za polaznu osnovu su uzeta planirana sredstva za 2024. godinu) i predviđanja stručnih službi CETI o mogućem ostvarenju prihoda na tržištu i od projektnih aktivnosti.

Ciljevi CETI i u 2025. godini biće:

- Maksimalna valorizacija sredstava radai radnog vremena u cilju postizanja maksimalnih radnih i finansijskih efekata;
- Jačanje tehničkih i kadrovskih kapaciteta;
- Održavanje likvidnosti i efikasnosti naplate potraživanja za izvršene usluge;
- Stalno unapređenje sistema javnih nabavki u cilju smanjenja troškova poslovanja;
- Bolje pozicioniranje na tržištu i širenje mreže klijenata;
- Aktivno traženje mogućnosti za dodatne izvore finansiranja kroz nove projekte i završetak već ugovorenih međunarodnih projekata.

U 2025. godini ukupni prihodi se procjenjuju na iznos od EUR 2.852.220 što je za 2% više u odnosu na planirane prihode za 2024. godinu.

Struktura planiranih prihoda

Struktura planiranih prihoda data je u tabelarnom prikazu koji korespondira sa Programom rada i pokazuje sljedeće:

1. Oblast životne sredine - Od poslova u životnoj sredini očekuje se ukupan prihod od 1.355.000 eura, što procentualno iznosi 48% od planiranih ukupnih prihoda. U 2025. godini se od realizacije državnih monitoring programa očekuje ukupan prihod u iznosu od 310.000 eura (11% ukupnih prihoda). Za upravljanje i održavanje privremenog skladišta RAO planirana su sredstva od 80.000 eura, što je 2% ukupnih prihoda. Najveći prihod za oblast životne sredine (995.000€ ili 35% ukupnih prihoda) očekuje se sa tržišta, od pružanja usluga privrednim i dr. subjektima.
2. Bezbednost hrane i predmeta opšte upotrebe - Od realizacije ovih aktivnosti očekuje se ukupan prihod od 1.060.220 eura, što iznosi 37% planiranih ukupnih prihoda. Od realizacije državnih programa monitoringa, čiji su naručioci Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede (Uprava za bezbednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove-UBHFS) očekuje se ostvarenje prihoda u visini od 180.220 eura (6% uk. prihoda), dok se ostatak od 880.000 eura (31% uk. prihoda) očekuje od usluga na tržištu, privrednim i dr. subjektima.
Državni programi monitoringa su planirani na osnovu ugovora koje je CETI potpisao sa Upravom za bezbednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove u 2024. godini.
3. Dozimetrijska kontrola - Od pružanja usluga ličnog monitoringa zaposlenih u zoni jonizujućih zračenja i kontrole rendgen aparata i radne sredine očekuje se ukupan prihod od 92.000 eura (oko 3% ukupnih prihoda).
4. Radna sredina - Od realizacije poslova iz oblasti radne sredine u 2025. godini očekuje se prihod u iznosu od 15.000 eura (oko 0,5% ukupnih prihoda).
5. Toksikologija - Od poslova toksikoloških ispitivanja u 2025. godini očekuje iznos od 15.000 eura (0,5% ukupnih prihoda).
6. Prihodi od međunarodnih, nacionalnih i drugih projekata i donacija u 2025. godini - planirani su u iznosu od 300.000 eura, obzirom na već ugovorene projekte (11% ukupnih prihoda).
7. Ostali prihodi su planirani u ukupnom iznosu od 15.000 eura (0,5% ukupnih prihoda).

U 2025. godini očekuju se ukupni rashodi u iznosu od EUR 2.793.000 što je za 1% više od planiranih u 2024. godini.

Struktura planiranih rashoda

Struktura ukupnih planiranih rashoda data je u tabelarnom prikazu koji korespondira sa Programom rada i pokazuje sljedeće:

1. Materijalni troškovi – Planirani materijalni troškovi procjenjuju se na 733.000 tj. 26% ukupnih rashoda, što znači da će se i dalje sprovoditi restriktivna politika, na način što će, kao i do sada voditi precizna evidencija i kontrola svih mogućih utrošaka. Ovakav pristup kontroli troškova ni u kom slučaju neće uticati na kvalitet usluga koje se pružaju, kao ni na kvalitetno održavanje i servis opreme, što se može vidjeti i iz strukture materijalnih troškova koja je data u tabeli.
2. Ostali troškovi – Ostali troškovi planirani su na iznos od 227.000 eura (8% ukupnih troškova).
3. Troškovi amortizacije - U 2025. godini očekuje se amortizacija u visini od 225.000 eura (8% ukupnih troškova).
4. Ukupne zarade (53% ukupnih rashoda) se u 2025. godini procjenjuju na iznos od 1.460.000 eura, uključujući i otpremnine, kao i bruto naknade članovima Odbora direktora. Procjena je urađena na osnovu ostvarenja iz tekuće godine.
5. Troškovi za usluge prema agencijama za zapošljavanje planirani su na nivou od 28.000 eura, što iznosi 1% ukupnih troškova. I u 2025. godini planirano je da jedan broj lica koja obavljaju povremene i privremene poslove za potrebe CETI budu angažovana posredstvom agencija za posredovanje u zapošljavanju.
6. Otpis potraživanja od zaposlenih (0,7% ukupnih rashoda).
7. Troškovi međunarodnih i nacionalnih projekta i sl. u 2025. godini planirani su u iznosu od 100.000 eura ili 4% od ukupnih rashoda.

U skladu sa svim navedenim, uprkos teškoj opštoj ekonomskoj krizi za 2025. godinu projektuje se pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 59.220 eura.

Investiciona ulaganja

U opremanje laboratorija, kao i u nabavku nedostajuće opreme, planira se iznos od 450.000 eura i to: iznos od 200.000 eura iz sopstvenih sredstava, a 250.000 od donacija.

U skladu sa Statutom CETI o obavezi ulaganja ostvarene dobiti u investicije u osnovna sredstva plan je da se, pretpostavljajući pozitivan finansijski rezultat, dobit uloži u nabavku ključne visokosofisticirane laboratorijske opreme, neophodne za stalno unapređenje tehničkih kapaciteta.

Ipak, treba imati u vidu činjenicu da poslovanje CETI najviše zavisi od eksternih, a manje od internih faktora. Na obim posla najviše utiče privredna situacija i potencijalne akcidentne situacije u oblastima djelovanja CETI, a u velikoj mjeri i politika finansiranja državnih programa monitoringa, pa dakle i aktuelna budžetska ograničenja, što veoma otežava realno planiranje i ispunjenje projektovanih ciljeva.

**FINANSIJSKI PLAN D.O.O. "CENTAR ZA EKOTOKSIKOLOŠKA ISPITIVANJA" PODGORICA ZA 2025. GODINU KORIGOVATI
TABELU I UMJESTO ZAREZA STAVLJATI TAČKE**

R.B.	ELEMENTI	Planirano za 2025. god.	Planirano za 2024. god.	% učešća u uk. prihodima	Ostvareno 01.01- 30.11.'24
P					
I	PRIHODI				
P1	Životna sredina	1,355,000	1,355,000	47.51%	1,456,913
P1.1	Državni programi monitoringa	310,000	310,000	10.87%	312,450
P1.1.1	Program radioaktivnosti	35,000	0	1.40%	35,000
P1.1.2	Program kontrole kval. vazduha u C.G.	130,000	130,000	4.56%	133,460
P1.1.3	Prog. ispit. sadrž.opasnih i štetnih mat.u zemljištu	10,000	10,000	0.35%	7,990
P1.1.4	Program ispitivanja buke	10,000	10,000	0.35%	12,300
P1.1.5	Stanje ekosistema priobalnog mora	120,000	120,000	4.21%	123,700
P1.2	Upravljanje i održavanje privremenog skladišta RAO	80,000	50,000	1.75%	45,833
P1.3	Poslovi kontrole kvaliteta životne sredine- privredni i dr. subjekti	995,000	995,000	34.89%	1,098,630
P2	Bezbjednost hrane i predmeta opšte upotrebe	1,060,220	1,010,220	37.17%	1,004,237
P2.1	Državni programi	180,220	180,220	6.32%	113,122
P2.1.1	Program monitoringa rezidua u hrani životinjskog porijekla i hrani za životinje	100,000	100,000	3.51%	54,478
P2.1.2	Program monitoringa rezidua sredstava za zaštitu bilja (pesticida)	12,400	12,400	0.43%	13,998
P2.1.3	Program monitoringa rezidua nitrata u lisnatom povrcu	400	400	0.01%	405
P2.1.4	Program monitoringa bezbjednosti školjki i kvalitet morske vode	33,000	33,000	1.16%	28,944
P2.1.5	Program monitoringa nepoželjnih supstanci u hrani za životinje	6,200	6,200	0.22%	789
P2.1.6	Program monitoringa kontaminenata u hrani	10,000	10,000	0.35%	489
P2.1.7	Program monitoringa predmeta i materijala koji dolaze u kontakt sa hranom	1,200	1,200	0.04%	
P2.1.8	Program monitoringa korišćenja zdravstvenih tvrdnji u dodacima ishrani (suplementima) i biljnim čajevima			0.00%	
P2.1.9	Program monitoringa kvaliteta maslina i maslinovog ulja na području Bara i Ulcinja	820	820	0.03%	

P2.1.10	Program monitoringa prirodne mineralne i izvorske vode			0.00%	
P2.1.11	Program monitoringa zemljišta za proizvodnju hrane biljnog porijekla			0.00%	
P2.1.12	Program monitoringa kvaliteta pčelinjeg meda i voska	1,300	1,300	0.05%	
P2.1.13	Program monitoringa kvaliteta/sastava hrane i načina pružanja informacija potrošačima o hrani	9,100	9,100	0.32%	14,019
P2.1.14	Monitoring hrane neživotinjskog porijekla	5,800	5,800	0.20%	
P2.2	Bezbjednost hrane i predmeta opšte upotrebe (priv. i dr. subjekti i službene kontrole)	880000	830000	30.85%	891115
P3	Dozimetrijska kontrola	92,000	83,000	3.23%	93,348
P3.1	Lični monitoring zaposlenih u zoni jonizujućeg zračenja	70,000	65,000	2.45%	69,552
P3.2	Kontrola rendgen aparata i radne sredine	22,000	18,000	0.77%	23,796
P4	Radna sredina	15,000	25,000	0.53%	16,855
P5	Toksikologija	15,000	15,000	0.53%	1,150
P6	Međunarodni, nacionalni projekti, donacije i sl.	300,000	300,000	10.52%	92,926
P7	Ostali prihodi	15,000	15,000	0.53%	20,355
	UKUPAN PRIHOD (P1-P7)	2,852,220	2,803,220	100.00%	2,685,784
II	RASHODI	Planirano	Planirano	% učešća u	Ostvareno
R		za 2024. god.	za 2024. god.	uk. prihodima	01.01-30.11.'24
1	Materijalni troškovi	733,000	716,000	26.24%	656,213
R1.1.	Troškovi osnovnog materijala i hemikalija	220,000	200,000	7.88%	219,586
R1.2.	Troškovi održavanja higijene u radnim prostorijama	9,000	9,000	0.32%	6,880
R1.3.	Troškovi potrošnog materijala	30,000	30,000	1.07%	19,827
R1.4.	Troškovi kancelarijskog materijala	15,000	15,000	0.54%	11,900
R1.5.	Troškovi električne energije	34,000	34,000	1.22%	33,214
R1.6.	Troškovi goriva	20,000	20,000	0.72%	14,648
R1.7.	Troškovi održavanja opreme	140,000	130,000	5.01%	137,430
R1.8.	Troškovi održavanja građevinskih objekata	5,000	5,000	0.18%	1,808
R1.9.	Troškovi zaštite na radu	22,000	22,000	0.79%	16,806

R1.10	Troškovi službenih putovanja u zemlji i inostranstvu (dnevnice +putni troškovi)	37,000	37,000	1.32%	25,496
R1.11	Troškovi telefona, interneta i GPRS prenosa podataka	11,000	11,000	0.39%	6,947
R1.12	PTT troškovi	8,000	6,000	0.29%	7,168
R1.13	Troškovi uvođenja sistema kvaliteta, akreditacije i ostalih ovlašćenja	55,000	52,000	1.97%	69,156
R1.14	Troškovi proizvodnih usluga	10,000	10,000	0.36%	9,405
R1.15	Troškovi izrade i održavanja softvera	15,000	15,000	0.54%	7,015
R1.16	Troškovi zaštite i obezbjeđenja objekta	3,000	3,000	0.11%	1,354
R1.17	Troškovi aut. honorara sa intelekt.uslugama i porez. doprinosima	37,000	35,000	1.32%	36,176
R1.18	Troškovi realizacije projekata - angažovanje podugovarača - pravna lica	30,000	40,000	1.07%	21,446
R1.19	Troškovi realizacije projekata - angažovanje podugovarača - fizička lica	10,000	15,000	0.36%	2,270
R1.20	Troškovi sanacije i adaptacije	5,000	10,000	0.18%	
R1.21	Troškovi transportnih usluga	15,000	15,000	0.54%	7,681
R1.22	Troškovi prihvata, skladištenja i izvoza hemijskog otpada	2,000	2,000	0.07%	
R2	Ostali troškovi	227,000	227,500	8.13%	167,570
R2.1.	Troškovi stručne literature	2,500	2,000	0.09%	2,294
R2.2.	Troškovi vode i komunalnih usluga	7,000	7,000	0.25%	5,808
R2.3.	Troškovi reklame i propagande	3,500	3,500	0.13%	197
R2.4.	Troškovi struč.ospos. i obuka kadra	8,000	8,000	0.29%	2,870
R2.5.	Troškovi reprezentacije (uključeni dobav. za potrebe sopstvenog bifea)	9,000	9,000	0.32%	5,026
R2.6.	Troškovi osiguranja zaposlenih	10,000	9,500	0.36%	9,441
R2.7.	Troškovi osiguranja osnovnih sredstava	1,500	1,500	0.05%	824
R2.8.	Troškovi registracije motornih vozila i kasko osiguranja	5,000	5,000	0.18%	4,205
R2.9.	Troškovi zakupa poslovnih prostora	10,000	10,000	0.36%	15,552
R2.10	Troškovi poreza, carina, špedicija, uskladištenja	27,000	23,000	0.97%	25,108
R2.11	Troškovi platnog prometa	11,000	11,000	0.39%	9,988
R2.12	Kamate na finasijske kredite, lizing i negativne kursne razlike	8,000	10,000	0.29%	4,662
R2.13	Troškovi revizorskih i konsultantskih usluga	5,000	5,000	0.18%	
R2.14	Sudski troškovi, troškovi vjestacenja i izvrsne sudske odluke	2,000	2,000	0.07%	199
R2.15	Troškovi advokatskih usluga	2,500	4,000	0.09%	675

R2.16	Troškovi sudskih, administr. i dr. taksi	3,000	3,000	0.11%	235
R2.17	Troškovi prevoza	61,000	61,000	2.18%	52,824
R2.18	Davanja Sindikatu CETI	20,000	20,000	0.72%	13,920
R2.19	Troškovi solidarne pomoći	15,000	15,000	0.54%	10,726
R2.20	Rashodi osnovnih sredstava	5,000	5,000	0.18%	
R2.21	Rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja	5,000	5,000	0.18%	
R2.22	Ostali troškovi – CETI-a	6,000	8,000	0.21%	3,016
R3	Troškovi amortizacije	225,000	220,000	8.06%	202,392
R4	Bruto zarade sa porezima i doprinosima	1,460,000	1,447,000	52.27%	1,317,706
R3.1	Zarade sa porezima i doprinosima i fiksnim dijelom	1,400,000	1,400,000	50.13%	1,284,641
R3.2	Naknada Upravnom odboru u ukupnom bruto iznosu	40,000	35,000	1.43%	33,065
R3.3	Isplata otpremnina na dobrovoljnoj osnovi	20,000	12,000	0.72%	
R5	Zimnica				62,403
R6	Otpis potraživanja	20,000	20,000	0.72%	19,688
R7	Poboljšanje uslova stanovanja zaposlenih			0.00%	
R8	Troškovi agencije za zapošljavanje	28,000	25,000	1.00%	26,757
R9	Troškovi međunarodnih i nacionalnih projekta i sl.	100,000	100,000	3.58%	49,520
	UKUPNI RASHODI (R1 - R9)	2,793,000	2,755,500	100.00%	2,502,249
	DOBIT	59,220	47,720		183,535

INVESTICIONA ULAGANJA U 2025. GODINI

		Planirano
Inv 1	Investicije (sopstvena sredstva)	200000
Inv 2	Oprema dobijena iz međunarodnih projekata	250000
	Ukupno:	450000

VI ZAKLJUČAK

Pokazatelji likvidnosti, zaduženosti, profitabilnost, rast prihoda, snaga privrednog društva, ulaganja u proizvodne kapacitete, sistem kvaliteta, odnos prema životnoj sredini, te odnos prema zaposlenima i učešće u radu društvene zajednice, bili su kriterijumi na osnovu kojih je CETI u aprilu 2017. godine bio dobitnik godišnje nagrade Privredne komore Crne Gore za uspješno poslovanje.

Karakteristike i trendovi u poslovanju iz prethodnih nekoliko godina nastavljani su i u 2024. godini. Program restrukturiranja i optimizacije poslovanja (otpočet u 2012. godini uz podršku EBRD) u kontinuitetu daje efekte, a poslovanje karakteriše stalni porast prihoda i kontrolisani rast troškova koji za rezultat ima iz godine u godinu uspješno poslovanje, što se očekuje i u narednoj 2025. godini.

Najveći izazov kao i cijeloj crnogorskoj i svjetskoj privredi svakako predstavlja trenutna globalna kriza koja je u velikoj mjeri usporila ukupnu privrednu djelatnost. Kako se boriti i izboriti sa njom biće veliki izazov. CETI će i u 2025. godini usmjeriti svu svoju energiju, motivaciju i znanje kako bi posljedice krize prvenstveno u ekonomskom smislu sveo na najmanju moguću mjeru. Pred nama, ali i za nama, je težak period koji nas ne obeshrabruje već motiviše na maksimum napora i da nesporn voljni momenat svih zaposlenih u CETI bude u pravcu postizanja ciljeva koji su ovim Planom projektovani. Jedan od prioriteta menadžmenta u 2025. godini mora biti zaustavljanje pada broja analiziranih uzoraka hrane animalnog porijekla koje iz međunarodnog prometa donose inspektori Uprave za bezbjednost hrane, koji je bio evidentan u 2024. godini (posebno u prvom kvartalu 2024. godine) u odnosu na prethodne godine.

Izvršni direktor

dr Nikola Svrkota